

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

МАШТАБНАЯ ЗАБАЎЛЯЛЬНАЯ ПРАГРАМА ЧАКАЕ ГАСЦЕЙ СВЯТА «АЛЕКСАНДРЫЯ ЗБІРАЕ СЯБРОЎ»

Свята «Александрыя збірае сяброў» пройдзе сёння ў аграгарадку Александрыя на Шклоўшчыне, паведаміў БЕЛТА начальнік управлення культуры Магілёўскага аблвыканкама Анатоль Сінкавец.

«Гэта мерапрыемства арганізоўваецца ўжо другі раз і цяпер усё будзе больш маштабна, ярка. У час свята абудзецца гала-канцэрт «Купалле над Дняпром». Менавіта Днепр стане своеасаблівым сімвалам, які аб'яднае шматлікіх удзельнікаў маючага адбыцця дзейства з Магілёўскай, Гомельскай, Віцебскай, Кіеўскай, Смаленскай абласцей», — расказаў Анатоль Сінкавец. Пачнецца свята ў 14 гадзін работай рамесных падворкаў усіх раёнаў Магілёўскай вобласці, Магілёва і Бабруйска. Публіка зможа азнаёміцца і набыць вырабы народных умельцаў, паўдзельнічаць у гульнях, народных забавах і конкурсах, а таксама прыкрасіць хатнюю жыўнасць. У 20.30 пачнецца гала-канцэрт, у якім святочны настрой будзе ствараць творчыя ансамблі рэгіёну — знакаміты народны аркестр імя Л.Іванова, «Медуніца», «Сувенір», «Вясёлка», «Рунь», «Юнацтва» і іншыя. Таксама выступяць госці з Расіі і Украіны. Не абдыдзеца і без традыцыйнага для Купалля карагодаў ля вогнішча, спуску на вадзіянку і свечак. Акрамя таго, можна будзе пракаціцца на конях і ўбачыць паказальныя скачкі парашуцістаў. У фармаце свята будзе працаваць паходны кінатэатр, выязны гандаль. Завершыць праграму феерверк і лазернае шоу.

Для дастайкі глядачоў у Александрыю будзе ўведзены дадатковы дзельніцкі Магілёў-Копысь: адрэагаванне з Магілёва ў 15.55, прыпынак у Апалонаўцы (16.32-16.37), у Шклове (16.41-16.51). Копысь-Магілёў: адрэагаванне з Копыся ў 23.47, прыпынак на станицы Магілёў-1 у 0.58, прыпынак у Шклове (0.02-0.12) і Апалонаўцы (0.17-0.22).

У БЕЛАРУСЬ НАМЕЦІЛАСЯ ЗМЯНШЭННЕ АДМОЎНАГА САЛЬДА ЗНЕСНЯГА ГАНДЛЮ

Аб гэтым заявіў учора міністр эканомікі Беларусі Мікалай Спанкоў у інтэрв'ю Radio France International, паведаміў БЕЛТА ў аддзеле сувязяў з грамадскасцю Мінскамінікі.

«Інтэрв'ю прадужалася каля паўгадзіны і датычылася эканамічнай сітуацыі ў Беларусі, мер, якія прымаюцца ўрадам, і магчымых фактараў росту, а таксама ўмоў супрацоўніцтва нашай краіны з Міжнародным валютным фондам», — адзначыў і Мінскамінікі. Характарыстычныя існуючыя сітуацыя міністр эканомікі адзначыў як станоўчыя тэндэнцыі — рост ВУП і заповаленне адмоўнага сальда, так і адчувальныя для грамадзян тэндэнцыі — зніжэнне росту рэальных навуных грашовых даходаў і росту рэальнай зарплаты.

«Разам з тым мы не дабіліся на гэты момант галоўнага паказчыка — перавышэння тэмпаў росту прадукцыйнасці працы над рэальнай заробатнай платой», — паведаміў міністр. Паводле ацэнкі Мінскамінікі, прадукцыйнасць працы за паўгода прырасла на 11 працэнтаў, а рэальная заробатная плата — на 16 працэнтаў. «Але спрыяе паміж імі з месяца ў месяц змяншаецца, і мы лічым, што па выніках дзевяці месяцаў мы будзем мець апыраджэнне тэмпаў росту прадукцыйнасці працы над тэмпамі росту рэальнай заробатнай платы. Такім чынам, мы дасягнем выплаты заробленай заробатнай платы», — заявіў Мікалай Спанкоў.

Таварчы аб фактарах росту, міністр эканомікі адзначыў, што вялікае значэнне мае ступень адаптацыі прадпрыемстваў да работы ва ўмовах абмежаванай на валютны рынку і дэвальвацыі беларускага рубля, а таксама магчымасць экспарцёраў максімальна выкарыстоўваць перавагі змены курсу нацыянальнай валюты. «Пры гэтым мы разумеем, што гэта перавага будзе вельмі абмежавана па часе. Мы павінны будзем выраіноўваць цэны на ўнутраным рынку ў параўнанні з нашымі партнёрамі па Мгтым саюзе. Гэта ў сярэднетэрміновай перспектыве да канца года знізіць эффект дэвальвацыі», — паведаміў міністр эканомікі.

Яшчэ адзін важны фактар росту — аптымізацыя дзейных дзяржпраграм у рамках скарачэння бюджэтнага і крэдытнага фінансавання.

ПЯЦЬ ТЫСЯЧ ДЗЕЛЯ ЖЫЦЦА

ПЯЦЬ тысяч беларускіх рублёў. Амаль долар. Што за іх купіць?.. Аднак менавіта гэтая фіялетавае купюра, пашкадаваная ці аддадзеная, можа стаць прычынай святкавання новага дня народзінаў альбо хаўтурнага стала. Гэта не ў тэорыі пацвердзіць восем падапечных дабрачыннай ініцыятывы «Клуб Пяцітысячнікаў».

Хрысціна Лук'ячык з пасёлка Белаўскага Камянецкага раёна шэсць гадоў таму патрапіла ў Бараўляны. Па словах яе мамы Ліліі Іванаўны, дыягназ — востры лімфобластычны лейкоз — проста ўвёў у адчай.

— Такое было адчуванне, нібыта нешта цяжкае ўпала на галаву, — расказавае Лілія Іванаўна. — Увесь першы год мы жылі ў шпіталі ў Бараўлянах, пасля ў доміках, і харчавалася даводзілася за свой кошт... Працу ў агракамбінаце давалі кінучь... Трэба было каля Хрысціны сядзець.

З мужам і старэйшым сынам у Ліліі Іванаўны стасункі не склаліся. Муж Ліліі Іванаўны, які і старэйшы сын, не аказваў ім ніякай дапамогі...

Праўда, пра гэта я даведлася не ад самой Ліліі Іванаўны (яна не любіць скардзіцца на жыццё), а з сайта клуба.

Зараз Лілія Іванаўна аформіла догляд Хрысціны. Так і жывуць на яе пенсію па інваліднасці і сацыяльную дапамогу

дзяўчыны палепшыўся, і ў Бараўлянскім акацэнтры яна ездзіць раз у паўгода на кантроль. Агульны стан усё ж застаецца цяжкім: у арганізме амаль няма кальцыю. З-за гэтага яна пакутуе на моцны астэапароз. Суставы разбураюцца, і перамяшчэнне яна не можа. Ёй пастаянна патрэбны падтрымліваючыя прэпараты.

— Дзякуй Богу, што гэтыя людзі нам дапамагалі! Залатыя людзі проста, не кожны так зможа, — кажа пра «Клуб Пяцітысячнікаў» Лілія Іванаўна. — Вялікі дзякуй і Танечцы Салдаценцы і Дзянісу Яфімаву, які да яе нам дапамагаў. Вось ужо больш за два гады мы знаходзімся на падтрымліваючых прэпаратах (адзін пачак бівалося для касецкай шапты каля 180 тыс.). Зараз сітуацыя больш-менш наладжваецца. Вось сядзім з ёй і вішні перабіраем. Будзем кампот закрываць. І гародчык у нас ёсць. Садзім тое-сёе паціху. Зараз трэба пытанне вырашыць з яе саставамі. Пакуль урачы кажуць, што аперацыю па замене суставаў зрабіць не могуць. Трэба, каб гадоў пяць прайшло пасля перасадкі касцявога мозга. Таму і на працу я пакуль не магу ўладкавацца: дацэ дзядзька патрэбны, яна амаль не рухаецца. Але жыццё наладжваецца...

КАБ ЗАМЯНІЦЬ СУСТАВЫ, ХРЫСЦІНЕ ТРЕБА ЧАКАЦЬ ПЯЦЬ ГАДОЎ

Цяпер маці і дачка вярнуліся ў родны пасёлак. У Хрысціны быў роўдзіды хваробы. Урачы правялі перасадку касцявога мозга. Стан

Падапечная клуба Хрысціна ЛУК'ЯЧЫК вучыцца іграць у беларускага барда Тацяны БЕЛАНОГАЙ.

«НАРАДЖАЙЦЕ БОЛЬШ, КАБ БЕЛАРУСАЎ БЫЛО ШМАТ!»

У Мінску ўчора, 5 ліпеня, стартвала рэспубліканская акцыя «Белая Русь» — з любоўю да дзяцей. У радзільным доме 6-й гарадской клінічнай бальніцы ў Дзень Незалежнасці нарадзілася чатырнаццаць немаўлят (а гэта сем дзяўчынак і сем хлопчыкаў, прычым сямь дзяўчынак нават двойня) — менавіта ім і іх матулям былі ўручаныя падарункі ад высокіх гасцей.

Аляксандр РАДЗЬКОЎ вішнуе маладых мам.

Марына БЕГУНКОВА. Фота аўтара.

Нараджэнне кожнага дзіцяці — гэта вялікае свята для гордай і незалежнай Беларусі. Аб гэтым заявіў учора ў час правядзення акцыі «Белая Русь» — з любоўю да дзіцяі старшыня РГА «Белая Русь», першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Аляксандр Радзькоў, перадае БЕЛТА.

«Мы прайшлі па бальніцы і ўбачылі сапраўднае шчасце — мамы проста свеціцца знутры, бо для самых жанчын, іх сем'яў, усёй краіны ў цэлым нараджэнне дзіцяці — гэта шчасце», — адзначыў Аляксандр Радзькоў. Паводле яго слоў, кваліфікацыя і якасць медыцынскіх паслуг у Беларусі вядомы далёка за межамі краіны. «Да нас едуць лянчыца, едуць нараджаць — і гэты факт сведчыць аб запатрабаванасці беларускай медыцыны. Дзяржава абяцае сваім грамадзянам і адукацыю, і работу — вось фактары, якія робяць любога чалавека шчаслівым», — сказаў ён.

Перадачы пажаданне маладым маці ад кіраўніка дзяржавы, першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі папрасіў іх клапаціцца аб сваіх дзіцяці і пудумаць аб наступных. «Наша краіна ўнікальная і вельмі прыгожая, нараджайце больш, каб беларусоў было шмат, — бо менавіта ў гэтым наша незалежнасць і перспектыва», — падкрэсліў ён. 6 ліпеня акцыя прайдзе ў кожным рэгіёне Беларусі, на тэрыторыі якая ёсць арганізацыйныя структуры «Белая Русь». Такія мерапрыемствы праводзіліся ўжо ў мінулым і пазамінулым гадах: больш як 800 маці па усёй рэспубліцы атрымалі падарункі ад РГА «Белая Русь».

Дырэктар
ААТ «Ашмянскі мясакамбінат»
Тамара ФІЛІПОВІЧ:

«МОЖНА АДНАЧАСОВА БЫЦЬ І ПАСПЯХОВЫМ, І САЦЫЯЛЬНА АДКАЗНЫМ»

— СЁННЯ прадпрыемства працуе ў тры змены, — расказала дырэктар ААТ «Ашмянскі мясакамбінат» Тамара ФІЛІПОВІЧ. — Павялічваецца пастаўкі прадукцыі як на знешнія, так і на ўнутраны рынак. З пачатку года мы выйшлі на праектную магутнасць цэха сыравянджаных каўбас. Павялічылі пастаўкі каўбасных і мясных вырабаў у Расійскую Федэрацыю, што дапамагае прыцягнуць у краіну патрэбную валюту. У гэтым нам вельмі дапамагае і сучасны халадзільнік, які здыа два гады таму. Пабудаваны ён быў у рамках дзяржаўнай праграмы развіцця малых гарадоў — гэта значыць, з ільготным падаткаабкладаннем.

— Тамара Уладзіміраўна, у некаторых, у тым ліку суседніх краінах, распаўсюджана практыка пазбаўлення прыватнікам ад сацыяльнай сфэры прадпрыемства пасля яго прыватызацыі. Як вы лічыце, наколькі гэта апраўдана?

— Я глыбока перакананая, што можна быць і паспяховым, і сацыяльна адказным адначасова. Сродкі, выдаткаваныя на здароўе, адпачынак, падтрымку работнікаў, — яны ж не выкінуты на вецер. Калі прадпрыемства клапаціцца пра свайго работніка, то і аддачу мае адпаведную. Гэты клопат і падтрымку трэба не ўразаць, а павялічваць — вернецца дабром і карысцю ў двайным памеры!

Дырэктар Ашмянскага мясакамбіната Тамара ФІЛІПОВІЧ жаданы гасць у мясцовай сярэдняй школе № 1. Гэты фотаздымак зроблены ў час яе размовы з дырэктарам навучальнай установы, заслужаным настаўнікам Рэспублікі Беларусь, кавалерам ордэна Францыска Скарыны Міхаілам ГРУЖЭЎСКИМ.

Аліна ФІАЛКОЎСКАЯ, эканаміст, старшыня прафкама: «Нашы работнікі не застаюцца сам-насам з праблемамі нават за прахадной»

— ТАКІ КЛОПАТ з боку дырэктара пра работнікаў прадпрыемства можна лягчэй зразумець, калі ўгадаць, што многа гадоў таму Тамара Уладзіміраўна сама прайшла на гэтую зусім не лёгкую вытворчасць майстрам, прайшла ўсе прыступкі професійнай лесвіцы, — адзначыла Аліна Іосіфаўна. — Таму выдатна ведае, якім чынам трэба дасягаць высокіх паказчыкаў і сённяшніх поспехаў камбіната.

Таму ліку за перавыкананне нормаў выработкі. Акрамя асноўнай заробатнай платы, работнікі нашага мясакамбіната заўсёды атрымліваюць прэмію. Праводзіцца даплата за ненармаваны працоўны дзень, за выкананне дадатковых работ і абавязкаў, за стаж... На камбінаце распрацавана ўласная шкала даплат за стаж работы на прадпрыемстве. Першыя даплаты пачынаюцца не праз 10 гадоў, а ўжо праз тры! За працяглы стаж работы на прадпрыемстве таксама падругледжаны дадатковы водпуск да трох календарных дзён. Работнікам, якія адпрацавалі ў нас 20 і больш гадоў, пры выхадзе на заслужаны адпачынак выплачваецца выхадная дапамога ў памеры пяці сярэднямесячных заробатных плат.

На мясакамбінаце клапаціцца пра стварэнне часовых рабочых месцаў для старшакласнікаў, якія пажадаюць падзарабіць у час канікула. Гэты здымак зняты з выхаванцамі школы-інтэрната Дзянісам ПАУЛОЎСКИМ і Іванам КАНКОМ. Хлопцам даручана маркіроўка каўбасных вырабаў.

Дзіцяці аздараўленчы летнік «Дружба» — адно з тых месцаў, куды Ашмянскі мясакамбінат разгаварна пастаўляе сваю прадукцыю. Дарэчы, сямь адпачывальнікаў тут шмат дзіцяі мяснэпрацоўшчыкаў. Дырэктара летніка Тацяну КЕТРЫС фотаабыекты ўбачыў, калі ёй тэлефанавалі пра адрэаку чарговага транспарту з прадуктамі.

Сяргей ГРЫБ

НЕ сакрат, што пры пошку працы пераважна большасць беларусаў традыцыйна ідзе даволі простым шляхам — звяртаецца з пытаннем да сяброў, знаёмых і, зразумела, сваякоў. Аднак такі варыянт спрацоўвае не заўсёды. І нават не таму, што змешвае асабісты і працоўныя адносіны — справа дэла не лепшая. Ёсць іншая і не менш важкая прычына: пры працудлаванні сваякоў існуюць пэўныя абмежаванні.

Кіраўнік, касір і галоўны бухгалтар
Наша заканадаўства вызначае: у адной дзяржаўнай арганізацыі ці яе адасобленым падраздзяленні на пасадах кіраўніка, галоўнага бухгалтара, намеснікаў галоўнага бухгалтара і касіра не могуць працаваць асобы, якія знаходзяцца ў блізкай роднасці ці ў блізкай сваячце. Праўда, з істотнай агаворкай: забарона дзейнае толькі тады, калі праца сваякоў на гэтых пасадах звязана з непасрэднай падпарадкаванасцю і падкантрольнасцю аднаго з іх іншаму. — Напэўна, варта ўдакладніць, хто ў такім выпадку лічыцца блізкамі сваякамі, — заўважае намеснік загадчыка юрыдычнай кансультацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Святлана Котава. — Такім чынам, гэта — бацькі, муж і жонка, браты, сёстры,

сыны, дачкі, а таксама браты, сёстры, бацькі і дзеці мужа ці жонкі.

Перавод ці пагадненне
Парушэнне забароны на ўладкаванне блізкай сваякоў можа прывесці да санкцый — накладання, паводле Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, штрафна на наймальніка ў памеры ад 4 да 20 базавых велічынь. Пры гэтым аднаго са сваякоў, які займае пасаду незаконна, прывядзецца звольніць за «парушэнне вызначаных правілаў прэмію на працу».

— Бывае сітуацыя, калі калегі становяцца сваякамі ўжо ў працэсе працы — напрыклад, кіраўнік дзяржаўнай арганізацыі і галоўны бухгалтар бяруць шлюб, — кажа Святлана Котава. — У такім выпадку звольніць з фармулёўкай «за парушэнне вызначаных правілаў прэмію на працу» ўжо немагчыма. І тут застаюцца два выйсці — або перавод аднаго са сваякоў на іншую пасаду, або звальненне аднаго са сваякоў па пагадненні бакоў.

Дзяржслужба з жорсткім падыходам
Працоўны кодэкс утрымлівае норму: у Беларусі не дапускаецца заключэнне працоўных дагавораў аб працы на даму грамадзян з асобамі, якія знаходзяцца ў блізкай сваячце. Свае патрабаванні — і да дзяржслужачых. Тут умовы больш жорсткія.

— Артыкул 18 Закона «Аб барацьбе з карупцыяй» забараняе сумесную дзяржаўную службу тых жа блізкіх сваякоў (бацькоў, мужа і жонкі, брата, сястры, сына, дачкі, а таксама брата, сястры, бацькоў і дзяцей мужа ці жонкі), калі іх службовая дзейнасць звязана з непасрэднай падпарадкаванасцю ці падкантрольнасцю, — адзначае Святлана Котава. — Прычым варта звярнуць увагу — у такім выпадку пасады не адыргываюць аніякай ролі.

Праўда, тут трэба зрабіць істотную агаворку — дзяржслужачымі з'яўляюцца толькі асобы, якія працуюць у дзяржаўных органах. Адпаведна, да дзяржслужачых не адносіцца, напрыклад, дырэктар школы або галоўны ўрач паліклінікі.

Прыватнік вызначае сам
Аднак у недзяржаўнай сферы — сітуацыя іншая. Спраўды, тут могуць быць уведзены «агульныя» абмежаванні. Аднак іх уводзіць — зусім не абавязковае. У такім выпадку ўсё залежыць выключна ад рашэння нават не кіраўніка, а ўласніка маёмасці арганізацыі. — Пры гэтым ёсць сфера, дзе наадварт пад забаронай — сумесная праца абсалютна чужых людзей, — падкрэслівае Святлана Котава. — Так, варта нагадаць: паводле цяперашняга заканадаўства, індывідуальны прадпрыемальнік можа прымаць на працу выключна сваіх бацькоў, дзяцей, мужа ці жонку, родных братоў і сёстраў, дзеда ці бабу, а таксама ўнукаў. І да таго ж наймаць максімум трох чалавек.

НА ПІКУ ПАПУЛЯРНАСЦІ Ў ЛІЦЭІСТАЎ — ФІЗІКА-МАТЭМАТЫЧНЫ ПРОФІЛЬ
Уліцэі Белдзяржуніверсітэта падвядлі вынікі прэміяльнай кампаніі. У сярэднім на кожнае месца сёлета прэзтадэлава 7 чалавек (летас агучылі конкурс склаў у ліцэі 6,5 чалавека на месца). А самая вялікая колькасць заў — 723 — паступіла ў фізіка-матэматычныя класы, дзе конкурс дасягнуў 8,4 чалавека на месца. Такому конкурсу пазаядросцілі 6 паступілі ў Ліцэі БДУ абтўрэнты здаюць два ўступныя іспыты. Аднак пераможцы рэспубліканскай алімпіяды залічваюцца без папярэдняга іспыту. Пасля здачы двух экзаменаў праходзіць бал склаў на фізіка-матэматычным напрамку навучанія 108 (у 2010 годзе — 81), на грамадазнаўчым — 110 (у 2010 годзе — 116), на філалагічным — 136 (121) і на хіміка-біялагічным — 117 (121).

Усяго ва ўступных іспытах узялі ўдзел 1494 абтўрэнты. Без уступных іспытаў у ліцэі былі залічаны 29 пераможцаў рэспубліканскай алімпіяды, 17 працэнтаў будучых ліцэістаў (41 чалавек), якія прайшлі конкурсы адбор, не з'яўляюцца жыхарамі сталіцы і ў будзе прапанавана месца ў камфартных інтэрнаце, размешчаным у пяці хвілінных хадзі ад будынка ліцэя. Трэба дадаць, што структура экзаменацыйных работ, што прапануюцца прэзтэндэнтам на званне ліцэіста БДУ, прайшла шматгадоваю апрабаванню. Экзаменацыйныя работы ўключаюць заданні розных узроўняў цяжкасці (ад першага да пятага) і ацэньваюцца на стабільнай шкале, што дазваляе забяспечыць дыферэнцыяцыю вынікаў. Абтўрэнты мелі матчы-матчы азнаёміцца з заданымі ўступнымі іспытаў у ліцэі, якія прапаноўваліся на экзаменах у ранейшыя гады, адказамі да іх, рашэннямі і каментарыямі да гэтых заданняў у дапаможніках для тых, хто паступае ў Ліцэі БДУ, або на серверы дыстанцыйнага навучанія (www.e-luceum.by). Для тых, хто збіраецца паступаць у Ліцэі БДУ налета, з 1 верасня пачнуць працаваць падрыхтоўчыя курсы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПАБЫЎ НА КАНЦЭРЦЕ І Ў ТОЙ ЖА ДЗЕНЬ — У СТАЛІЦУ
Беларуская чыгунка прызначае хуткі цягнік, які будзе курсіраваць паміж Мінскам і Віцебскам падчас правядзення XX Міжнароднага фестывялю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску».

Першы раз адбудзецца сёння, 6 ліпеня. З гэтага дня па 16 ліпеня цягнік будзе курсіраваць з Мінска ў Віцебск і назад штодня. З горада ў горад ён будзе дастаўляць пасажыраў за 3,5 гадзіны. Для зручнасці пасажыраў, паведамляюць прэс-службы Беларускай чыгункі, прадуладжаны адысвольны графік руху хуткага цягніка: са станцыі Мінск-Пасажырскі ён будзе адпраўляцца ў 12.40 і прыбываць у Віцебск у 16.15. Паглядзеўшы канцэрт, госці «Славянскага базара» змогуць выехаць на гэтым жа цягніку з Віцебска ноччу ў 1.10 і быць у сталіцы ўжо раніцай у 5.48.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Пяць тысяч дзеля жыцця

ПАСЛЯ АПЕРАЦЫІ СЯМ'Я КМІТА ВЯРНУЛАСЯ Ў АБРАВАНЫ ДАМ

Да сям'і Кміта, яшчэ адных падапечных клуба, я датэлефанавалася ў момант, калі

Віталік Кміта са сваёй мамай Галінай.

18-гадовае Віталік рыхтаваўся да шостага аперацыі. У юнака з вёскі Шарагі Глыбоцкага раёна пасля паспяховай трансплантатцыі касцявога мозга ў 2008 годзе праз некаторы час сталі ўтварацца нарцыі на касцях. Іх патрэбна апераваць. Ніягледзячы на цяперашнія цяжкасці, 12 сакавіка (дзень правядзення аперацыі) Віталік лічыць сваім другім днём нараджэння. Трохгадовае «звышжэакое лячэнне апластычнай анеміі» скончылася. Праўда, тры гады таму Віталік і маці вярнуліся ў пусты дом. Іх вясковую хату абрабавалі.

— Забралі ўсё. Нават вядра не пакінулі, разеткі і тыя са сценаў павырвалі, падлогу ўзарвалі і вынеслі, — успамінае маці Віталіка Галіна.

Не было дзе спаць, з чаго ёсці... Аднак пацху людзі дапамаглі тоі чым. У мясцовай школе выдзелілі шпалеры і фарбу — сям'я змагла зрабіць такі-сякі рамонт.

Цяпер Віталік рэгулярна наведваецца ў сталічны НДІ траўматалогіі і артапедыі. Хлопчу зрабілі ўжо шэсць аперацый. Пасля кожнай некалькі месяцаў ён мучыцца ад дзікіх боляў, доўгі час не можа рухацца. І дадатка да ўсяго Віталік перанёс менінгіт і зараз да болу ў нагах дадалася моцная галаўня болі, якія здзімаюцца толькі моцнымі прэпаратамі.

— Без клубы мы б не выжылі, — кажа маці. — Працаваць усё не магу. А наш даход — пенсія на інваліднасці — 287 тысяч. Віталіку вунь пастаянна патрэбны лекі, перыядычна даводзіцца ўжо вазіць у Мінск на аперацыі... Вялікі дзякуй.

ХВАРОБА ПРЫНЕСЛА Ў СЯМ'Ю ДВУХ ДЗЯЦЕЙ

Дзевяцігадовае Васілёк Ярмачонок і сямігадовае Вова Савельёў сталі братамі дзякуючы анкалагічнаму цэнтру ў Бараўлянах. Іх аб'яднала агульня хвароба. Васілёк сюды прывезлі на лячэнне лейказо бацькі з гарадка Глыбокае, што ў Віцебскай вобласці. А Вова патрапіў у анкацэнтр пасля доўгіх мытарстваў па шпіталах.

Хлопчыка ў тры месяцы родная мама выкінула з трэцяга паверха ў сумёт. Дзіця праляжала там да таго часу, пакуль яго не падбраў сусед. У 11 месяцаў у Вовы стаў развівацца рак печані, але ўрачы змаглі выратаваць хлопчыка.

— У Вовы адсутнічае 70 працэнтаў печані, няма жоўцевага пузыра. З-за таго, што хлопчык не атрымлівае ў дастатковай колькасці вітаміны, у яго прагрэ-

суе рахіт, — расказвае ініцыятар «Клуба Пяцітысячнікаў» Таццяна Салдаценка. — Вова крыху адстае ў развіцці: пакуль ён быў кінутым, доўга не развіваўся. Не размаўляў. Праўда, зараз мама з ім займаецца. Водзіць да спецыялістаў. Ён дасягнуў значных поспехаў і зараз толькі крыху адстае ў развіцці. Вова стаў камунікабельным, здольным і акуратным хлопчыкам.

Пасля першай іх сустрэчы Людміла Ярмачонок разам з мужам вырашыла аформіць апеку над Вовам. Для гэтага сям'і давялося ўзяць крэдыт, каб пабудавач дом (бо не хапала жылга метражу для афармлення дакументаў).

У Васіліку там часам развілася спецыфічная форма лейказо, якая пашкоджвае існуючы сістэму. Хлопчык пастаянна хварэе. Нават звычайная прастуда ў яго праяўляе вельмі складана. Васілёк трымаўся, праходзіў курс наймаццейшай хіміятэрапіі, але ўрачы ставілі яму самую цяжкую ступень страты здароўя. Для пераадкі касцявога мозга Васілюк патрэбны быў донар-сваяк.

— Урачы прапанавалі сям'і нарадзіць яшчэ аднаго дзіця, якое змагло б выратаваць Васіліка. У сям'і Ярмачонок з'явілася Дашчака.

— Браты Вова і Васілёк прайшлі месячны курс лячэння ў Германіі напрыканцы мінулага года, — расказвае Таццяна. — Выдаткі апаляцці прымаюць бок. Пасля гэтага іх стан палепшыўся, але нямецкія спецыялісты паралі праціў курс медыкаментознага лячэння дома. Яго кошт — каля 2 млн бел. руб. Зарумела, што шматдзятная сям'я цяжка справіцца з такімі выдаткамі. Яны і так павінны банкам каля 6 млн. Таму мы штомесяц прадаём ім грошы.

ЧАСТА ДАБРАЧЫННАСЦІ ПЕРАШКАДЖАЕ ПРОСТАЯ ЛЯНОТА

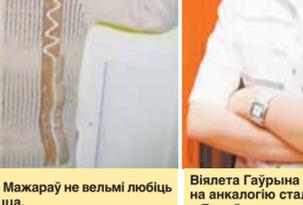
«Клуб Пяцітысячнікаў» — ініцыятыва неаб'якавых людзей, прадуманая Таццянай Салдаценкай. Некалькі гадоў таму да яе прайшла простая ідэя. Хворым на рак, да якіх Таня часта ездзіла ў анкалагічны цэнтр у Бараўляны, патрэбна была рэгулярная дапамога. Пяць тысяч у месяц — гэта пад'ёмная сума для любога чалавека. А калі на пяць тысяч збярэ дзесяць, што чалавек? То дапамога хворым на рак стане рэальна адчувальна і стабільнай. Спачатку Таццяна кіннула кліч на сваіх знаёмых і сябрах. Шмат хто далучыўся да ініцыятывы.

Пасля дзючына зваля акаўнтыі ва Усіх саціальных сетках. Стварыла кашалькі на ўсіх матчыных сістэмах віртуальных грошай. Цяпер дапамагчы падапечным клуба можна і з-за мяжы.

— Грошы. Я ўжо раблю усё магчымае, каб зрабіць найбольш зручным аказанне дапамогі, але многія проста звываюць ці банальна не даходзяць да пошты, каб раі на месца пералічыць невялікую суму... Так вось і адбываецца...

На сёння «Клуб Пяцітысячнікаў» мае восем падапечных чалавек. Акрамя вышэйназваных гэта Віялета Гаўрына, якая пасля сваёй анкалагічнай хваробы засталася ў анкацэнтры медсястрой, а зараз захварала моцна ізноў. Нація Наумава, Дзяніс Махжару, Вераніка Малая — дапамагчы ім удаецца дзякуючы тым людзям, што не лянуюцца раз на месяц схадзіць на пошту і пакласці фіялетавую паперку на дабрачынны рахунак.

Настася ЗАНЬКО.

Сціплы Дзяніс Махжару не вельмі любіць фатаграфавання.

Віялета Гаўрына пасля хваробы на анкалогію стала медсястрой у Бараўлянах.

МАЦІ ШАСЦЯРЬХ ДЗЯЦЕЙ... АСУДЗІЛІ

ПРЫГАВОРАМ суда Віцебскага раёна маці шасцярных дзяцей прызнана вiнаватай і асуджана за тое, што параніла жанчыну... шампурам у жытот.

Як паведавала «Звяздзе» памочнік пракурора Віцебскага раёна Наталія Сеўрукова, шматдзятнай маці прызначана пакарэнне ў выглядзе абмежавання волю тэрмінам на чатыры гады без накравання ў папраўчую ўстанову адкрытага тыпу. А шматдзятны ўсё ў суботу раніцай. Шматдзятная жанчына прыйшла з працы і лягла спаць. Каб набрацца сіл, бо вечарам павінны былі прыехаць старэйшыя дзеці на шашлык. Але ж паспала нядоўга.

Разбудзіў аднавяскавец, які разам з сябрам нечаканна зайшоў у гэты. Мужчыны былі пад мухай. Жанчына папапріла пакінуць дом. Але ж гэці сталі на сваім. Ад крыку прапачуся муж жанчыны. Завязалася бойка. У выніку гаспадары прымуслі гэці выйсці на вуліцу. А там іх качалі жонкі, якія пачалі заступацца за сваіх мужоў. Маўляў, чаго нашых мужоў крыўдзіць? Жанчыны горача «спрачаліся», сварыліся. Гаспадыня дома скапіла

шампур, які ляжаў на стале, і нанесла удар адной з жанчын. Апошняя страціла прытомнасць і ачулася толькі ў балчыні.

Замест таго, каб прыняць любімых дзяцей, шматдзятная маці адказвала на пытанні міліцыянераў у раённым аддзеле ўнутраных спраў.

На судзе яна шчыра папапріла прабачэння за тое, што не змагла ў парыве эмоцый кантраляваць свае дзеянні. Паабяцала, што гэты індцыдэнт стане ёй урокам на ўсё жыццё. Сказала, што больш нікога крымінальнага не ўчыніць, каб не няслыць сваю сям'ю, дзяцей.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА по продаже объектов республиканской собственности и права заключения договоров аренды земельных участков для обслуживания недвижимого имущества

Лот № 1.
Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке
Незавершенное незаконсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: г. Гродно, пер. Курчатова, и право заключения договора аренды земельного участка с кадастровым номером 44010000002002590 площадью 5,2630 га сроком на 26 лет
Начальная цена предмета аукциона — 8 775 220 365 руб., сумма задатка — 875 500 000 руб.
Продавец недвижимого имущества: Республиканское унитарное производственное предприятие «Гроднохлебпром», контактные телефоны: (8 0152) 74 44 70, 74 03 22
Сведения об объектах недвижимости: Главный производственный корпус — общ. пл. 7000 кв. м, 1–4-этажный из сборного железобетона, фундаменты из сборного железобетона, отдельные участки из цельного железобетона; колонны — железобетонные, плиты перекрытия — ПП, ПК; кровля — с применением утеплителя, полистирола открытого сжатого с армированием и двумя слоями мягкой кровли, шахты и колодцы под вентиляционные системы из сборного железобетона. Административно-бытовой корпус — примыкает к главному и вспомогательным корпусам, общ. пл. 1220 кв. м, фундаменты из сборного и цельного железобетона, смонтировано около 40% каркаса АУсам, общ. пл. 1220 кв. м, фундаменты из сборного и цельного железобетона, смонтировано около 40% каркаса АУсам из сборного железобетона; колонны, ригеля, балки — железобетонные, плиты перекрытия — железобетонные. Вспомогательный корпус — примыкает к зданию АБК, 2-этажный, общ. пл. 2800 кв. м, выполнено оштукатуривание наружной поверхности из сборного и цельного железобетона; выполнено работы по монтажу опоростроительных на отметке 3,4 м; стены и полы из цельного железобетона, обштукатурены нержавеющей сталью; общий процент выполнения 3,7%. Котельная — примыкает к главному корпусу, пл. 432 кв. м, возведен каркас, фундаменты — сборный и цельный железобетон; ригеля, колонны железобетонные, плиты перекрытия ПП; общий процент готовности 4,8%. Внеплощадочные сети — выполнено 90% работ (водопровод, хозяйственная и ливневая канализация), начат монтаж резервуаров технологического запаса воды емкостью 500 куб. м, используемый материал: стальные, чугунные и железобетонные трубы, колодцы и резервуары воды из сборного железобетона. Ограждение — территория строительной площадки обнесена железобетонным забором по всему периметру, ворота металлические; длина ограждения 660 м, высота 2 м. Оборудование — силоса АХ-2-Е160А (20 смонтировано, 2 находится на строительной площадке). Строительство объекта начато в 1993 г., строительно-монтажные работы не ведутся с января 2003 г. Общий процент готовности 27%.

Условия использования земельного участка: разрешить победителю аукциона в установленном порядке использовать земельный участок в производственных целях; осуществление в двухмесячный срок после принятия решения горисполкома о предоставлении победителю аукциона земельного участка, государственной регистрации права на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения горисполкома на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий один год; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией

Лот № 2.
Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке
Капитальное строение инв. № 400/С-40429, Гродненская обл., г. Гродно, ул. Максима Горького, д. 95, и право заключения договора аренды земельного участка с кадастровым номером 44010000002005636 площадью 0,0254 га сроком на 25 лет
Начальная цена предмета аукциона — 178 217 327 руб., сумма задатка — 17 800 000 руб.
Продавец недвижимого имущества: Учреждение образования «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы», контактные телефоны: (8 0152) 75 03 07, 73 19 01
Сведения об объектах недвижимости: здание химической лаборатории 1987 г.п. общ. пл. 314,4 кв. м, двухэтажное, пристроено к главному производственному корпусу, наружные стены — ж/б панели, внутренние капитальные стены кирпичные, отопление центральное, водопровод холодного водоснабжения, канализация, электроснабжение
Условия использования земельного участка: осуществление в двухмесячный срок после принятия решения горисполкома о предоставлении земельного участка, государственной регистрации права на земельный участок; в случае изменения целевого назначения земельного участка, получение в установленном порядке разрешения горисполкома на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий двух лет; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией

Организатор аукциона: Гродненский областной территориальный фонд государственного имущества (Фонд «Гродноблизимущество»), 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39 (время работы с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30, кроме выходных и праздничных дней), тел. (8 0152) 74 53 86, 72 15 29, 74 53 82; www.region.grodno.by, gki.gov.by

1. Аукцион состоится 8 августа 2011 года в 11.00 по адресу: 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.
2. Аукцион является открытым, его участниками могут быть граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, а также иностранные инвесторы.
3. Заявления на участие в аукционе принимаются Организатором аукциона по 2 августа 2011 года до 13.00 по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39, кабинет 6.
4. Заявлению прилагаются следующие документы: — заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет Организатора аукциона — Фонда «Гродноблизимущество» № 364290000187, МФО 152101752 в филиале ОАО Гродненского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, УНП 500044549; — юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем — копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; — иностранным юридическим лицом — копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иного эквивалентного доказательства юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык; — иностранным гражданином или лицом без гражданства — документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованный в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык; — представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) — доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык.
5. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководителем юридического лица также — документ, подтверждающий его полномочия. Представителем юридических лиц просьба иметь при себе учредительные документы.
6. Консолидированными участниками дополнительно прилагаются: оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе; сведения о средней численности работников микроорганизаций, заверенные подписью руководителя и печатью; уполномоченным лицом (его представителем) — доверенности, выданные индивидуальными предпринимателями и (или) микроорганизациями, заключившими договор о совместном участии в аукционе.
7. Желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с объектами продажи.
8. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона (продажи конкретного предмета аукциона) в любое время, но не позднее чем за три дня до даты его проведения; имеет право снять предмет аукциона с аукциона в любое время до объявления его проданным.
9. Не допускается начало торгов и продажа предмета аукциона по начальной цене. После объявления очередной цены аукционист называет номер участника аукциона, который первым поднял аукционный номер, и указывает на него, а затем в соответствии с шагом аукциона объявляет новую цену. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет предмет аукциона проданным, а участника аукциона — победителем аукциона по соответствующему предмету аукциона.
7. Аукцион по конкретному предмету торгов признается нерезультативным, если в результате торгов данный объект не был продан в порядке, установленном законодательством, кому-либо из участников торгов. Аукцион по конкретному предмету торгов признается состоявшимся, если торги не состоялись в связи с отсутствием участников торгов либо наличием только одного участника.
8. В случае, если аукцион признан состоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет аукциона продается этому участнику (далее — претендент на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.
9. Решение о предоставлении победителю аукциона (претенденту на покупку) земельного участка принимается местным исполнительным комитетом в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.
10. Победителю аукциона (претенденту на покупку) обязан в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, расходы, связанные с формированием земельных участков и изменением земельных участков в результате такого формирования, государственной регистрацией в отношении этих участков.
11. Оплата стоимости приобретенного объекта республиканской собственности осуществляется в установленном законодательством порядке: победителем аукциона (претендентом на покупку), являющимся резидентом Республики Беларусь, в рубль; победителем аукциона (претендентом на покупку), являющимся нерезидентом Республики Беларусь, в рубль либо в иностранной валюте по курсу Национального банка на дату платежа. Срок оплаты недвижимого имущества — в течение 30 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи.
12. В случае невыполнения покупателем условий продажи объекта, продавец вправе расторгнуть договор купли-продажи в одностороннем порядке в соответствии с действующим законодательством без возмещения покупателю затрат, расходов, убытков, связанных с его расторжением.

«СПОНСАРСКАЯ ДАПАМОГА»... МАХЛЯРУ

3 1 ліпеня, як вядома, у Беларусі значна ўзраслі стаўкі на размытцёўку іншамарак, «аўтабум» закончыўся, і тым, хто зарабляў у гэтай «нішы», трэба перакаваліфікавацца на іншае. А вось у тое, што з гэтай сферы знікнуць рознага кіталту прайдзісвеці, верыцца слаба. Аферысты з кожным годам дзейнічаюць усё больш вынаходліва і мудрагеліста.

У новых «аўтамабільных» рэаліях, вегагодна, з'явіцца і новыя крымінальныя схемы, папярэджае старшы памочнік пракурора Гродзенскай вобласці Вячаслаў ІГНАШК.

Дык што, будзем нарэшце вучыцца на чужых памылках? Калі таце жаданне ёсць, то вось некаторыя з іх.

Многія аўтаматары, асабліва напярэдадні павышэння мытных пошлін, часта крывісталі папулярным інтэрнэт-сайтам «Mobile de». Прапануюць мноства, радуюць вока фатаграфія, а яшчэ больш займаюць дзве некаторыя цэны. Гэта ж трэба, шыкоўная іншамарка, мара жонцы — і ўсяго за тры тысячы еўра, а то і танней! Аднак, папярэджае прадавец, трэба спяшчацца, каб гэтыя прыгажурны, «дзіцячы» нямецкага альбо японскага канцэрна, не дасталася іншаму. Таму, каб менавіта ў гэты момант зладзіць гэтага аўтамабіля, тэрмінова тэлефонуць па ўказаным нумары тэлефона і пералічваюць на ўказаны ў аб'яве рахунак грошавыя задаткі ў памеры каля 50 працэнтаў ад кошту «колаў».

Вось так і жыхар Гродна Юрый М. выйшаў на аўтамабілі «Audi A-4» за 4600 еўра. Напісаў праз інтэрнэт прадацу, што згодны на зделку. І пры гэтым зусім не насцярожыўся, што машына ў той час быццам знаходзілася ў Англіі, а яе гаспадар — у Фінляндыі. Ну і што, дзеляць людзі заўсёды ў руку...

Трэба банк, выкарыстоўваючы адну з сістэм грошавых перавадаў, Юрый перавёў у Англію 6630 долараў. І не проста «на вёску дзядулю», а, здавалася б, абараніўшы сябе ад падману: у якасці атрымальніка грошай указаў сваёй брата, які знаходзіўся ў Гродне і нікуды не збіра

Дырэктар ААТ «Ашмянскі мясакамбінат» Тамара ФІЛПОВІЧ:

«МОЖНА АДНАЧАСОВА БЫЦЬ

І ПАСПЯХОВЫМ, І САЦЫЯЛЬНА АДКАЗНЫМ»

(Працяг. Пачатак на стар. 1.)
Натуральна, гэтыя і іншыя меры стымулююць нашых работнікаў заставацца на камбінатах і тым самым дазваляюць захоўваць ядро вопытных спецыялістаў.
На юбілейныя атрымліваюць не толькі падарункі, віншавальныя адрасы і шчырыя пажаданні, але і прэміі. Тое ж і да дзяржаўных і царкоўных свят — Дня Рэспублікі, Дня абаронцаў Айчыны, 8 Сакавіка, на Вялікдзень, Каляды... Матэрыяльная дапамога выдатковае і да адметных падзей у жыцці работнікаў, як радасных і шчаслівых (уступленне ў шлюб, нараджэнне дзіця), так і горкіх...

Асаблівай цэльнай і клопатам акружаны ветэраны прадпрыемства — а гэта каля 80 чалавек. Да ўсіх свят, з нагоды юбілею да

іх прыязджаюць колішнія калегі з падарункамі і матэрыяльнай дапамогай. Што датычыцца ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, то тут мы ўвогуле не падзяляем іх на «сваіх» і «чужых» — абсалютна ўсе ветэраны раёна — каля 50 чалавек — атрымліваюць ад Ашмянскага мясакамбіната дапамогу.

Думаюць тут і пра заўтрашні дзень прадпрыемства. Таму работа па падборы і падрыхтоўцы кадраў на асабістым кантролі ў дырэктара. Працоўны дагавор дазваляе прадпрыемству цапкам аплываць вучобу сваіх работнікаў у сярэдніх і вышэйшых навучальных установах. Акрамя таго, практычна ўсе кіраўнікі, спецыялісты і нават рабочыя ўцягнуты ў сістэму павышэння кваліфікацыі. На перыяд сесій работнікам прадастаўляецца вадпуск, які аплываецца.

Традыцыйна камбінат дае і пецёўку ў вялікае жыццё тым выпускнікам школ, якія плануюць звязаць свой лёс з прадпрыемствам. Пры тым гэта не толькі мэтавае накіраванне, але нават і аплата вучобы ў асобных выпадках.

Вялікая ўвага на камбінатах надаецца здароваму ладу жыцця. І не дзіўна, бо сама дырэктар мае некалькі спартыўных разрадаў, і нават зараз знаходзіць час і магчымасць удзельнічаць у раённых спартакіадах сярод кіраўнікоў прадпрыемстваў і гаспадарак у сваёй узроставай катэгорыі. На тэрыторыі камбіната абсталявана выдатная трансажорная зала, дзе кожны можа знайсці сабе заняткаў па сілах і прасі. Трэнеруюць праводзіць прафесійны трэнер. Таксама пасля насычанага працоўнага дня ахвотныя могуць пагуляць у рускі б'ярд і раслабіцца ў саўне. Для трэніровак каманд камбіната па ігравым відзе спорту арандуецца спартзала. Пры такой увазе з боку кіравання і не дзіўна, што спартыўная каманда Ашмянскага мясакамбіната — пастаянны прызёр і пераможца ўсемагчымых галіновых, раённых і абласных спаборніцтваў!

Кожны ахвотны можа скарыстацца паслугамі фізіякабінета, абсталяванага сучасным абсталяваннем. Па сумяшчальніцтве тут працуюць два урачы, дзве медсястры і медсястра-масажыст.

Пецёўкамі на аздараўленне забяспечваюцца ўсе ахвотныя. Прычым самому работніку дастаткова аплываць толькі частку яе кошту — у залежнасці ад памеру заробатнай платы: нехта і сам можа заплаціць больш, а некага трэба падтрымаць. Камбінат дапамагае сваім работнікам і з аздараўленнем дзіцяй. Так, каб накіраваць нашчадкаў у летнік, дастаткова з самайнага бюджэту выдаткаваць усяго 10 працэнтаў кошту пецёўкі — астатняе бяры на сябе прадпрыемства. Не дзіва, што аздараўленнем штогод ахоплены 100 працэнтаў дзеткаў работнікаў камбіната.

У руках маркетолога Святланы САЛЬМАНОВІЧ узнагароды, толькі што прывезеныя з буйной маскоўскай ярмаркі харчовых прадуктаў. Побач — вялікая вітрына з дзясяткамі дыпламаў, граматаў, кубкаў — усё яны атрыманы на працягу мінулага года.

Святлана САЛЬМАНОВІЧ, маркетолог: «Нашу прадукцыю любяць спажыўцы і паважаюць спецыялісты!»

НА ПРАДПРЫЕМСТВЕ выдатна разумеюць, што ў сённяшніх умовах, калі даводзіцца жорстка канкураваць не толькі на замежных, але нават на беларускім рынку, выстаўчаную дзейнасць ігнараваць недаравальна. Менавіта на такіх форумах ёсць магчымасць заявіць аб сабе, пазнаёміць з прадукцыяй спажыўцоў, заключыць выгадныя кантракты. Таму Ашмянскі мясакамбінат — пастаянны ўдзельнік усіх спецыялізаваных выставаў і кірмашоў як у Беларусі, так і за яе межамі.

— Мы вельмі ганарымся заваяванымі ўзнагародамі, таму ездзім вельмі многа, — расказала маркетолог Святлана САЛЬМАНОВІЧ. — У мінулым месяцы вярнуліся з Масквы, дзе праходзіла выстава «Усерасійская марка (III тысячагоддзе)». Знак якасці XXI стагоддзя». Гэта вельмі вядомая і імідажавая выстава, якая праводзіцца пад патранатам урада Масквы. На гэты раз удзел у ёй бралі тры беларускія і восем расійскіх мясаперапрацоўчых прадпрыемстваў. Нам удалося заваяваць тры залатыя медалі. Цяпер два гады наш камбінат мае права маркіраваць гэтым знакам тры віды сваёй прадукцыі. І паколькі гэта адна з самых ганаровых расійскіх узнагарод (выстава праводзіцца з удзелам Масквы), знак — не нейкае ўпрыгожванне ці нагода пацешыць наш гонар, а рэальны сігнал для пакупнікоў і партнёраў — гэта прадукцыя вельмі якасная. Таму раю і ўсім нашым беларускім пакупнікам звярнуць асабліва ўвагу на «Маскоўскую» і «Браншвейскую» варана-вэнджаных каўбасы, варана-вэнджаную рэгула «Асарці».

Да гэтага сёлета былі выставы «Беларусь—Расія» (г. Масква), «Веснавы калейдаскоп» (г. Смаленск), «Беларуская якасць» (г. Адзіноца)... Прычым некаторыя з гэтых выставаў кірмашоў праходзяць ледзь не штомесячна. Увогуле, на першым павярсе офіснага будынка Ашмянскага мясакамбіната ёсць спецыялізаваны стэнд, які ўжо цапкам запоўнены ўзнагародамі, што атрымала наша прадукцыя на розных беларускіх і міжнародных конкурсах. Шчыра кажучы, ужо і месца для новых знайсці цяжка. Лічу, што такі стэнд дазваляе людзям, якія працуюць на камбінатах, ганарыцца сваім прадпрыемствам, сваёй працай, а партнёрам, якія прыязджаюць на камбінат па справах, дадае ўпэўненасці ў надзейнасці партнёра і ў якасці прадукцыі.

Абвальшчыка Анатоля ШЫДЛОЎСКАГА (на прыродным плане) і трактарыста Франца КОШЧЫЦА мы сустрэлі ў час перапынку каля маляўнічай сажалкі, дзе журчыць прахалодная ручайка.

Апошнім часам выстаўкі маюць характар: мы не толькі презентуем, але і прадаём сваю прадукцыю. Гэта дазваляе пакрываць выдаткі на павзкі і ўдзел у форумах. А ездзім не толькі ў Маскву, але і ў Санкт-Пецярбург, Бранск, Смаленск, Вялікія Лукі, на гарадах Беларусі... І вельмі прыемна, што нас пазнаюць: «О! Зноў «3 павагай да якасці» прыехалі!» Падыходзячы і прасяць не нейкую, а даволі канкрэтную прадукцыю, што паслела палюбіцца.

Самыя буйныя партыі тавару мы пастаўляем у Маскву, Санкт-Пецярбург, Тулу.

Зал трэнажораў ахвотна наведваюць аматары лёгкай і цяжкай атлетыкі (на беговой дарожцы — галоўны бухгалтар Аляксей ФІЛОН).

«Клопат аб здароўі работнікаў апраўдвае сябе на 100 працэнтаў»

З медпунктам прадпрыемства нас пазнаёміў загадчык аддзялення медыцынскай рэабілітацыі Ашмянскай ЦРБ Мікалай Яўсееў. Многія наведвальнікі карыстаюцца тут кушткай для механічнага масажу.

— Я ПРАЦУЮ ТУТ з 1991 года, калі на Ашмянскім мясакамбінатах адкрыўся фізіякабінет, — расказваў загадчык аддзялення медыцынскай рэабілітацыі Ашмянскай ЦРБ Мікалай Яўсееў. — Сёння прыём вядуць два спецыялісты: тэрапеўт і фізіятэрапеўт-неўралог. Мы арганізавалі работу такім чынам, каб аказаць медыцынскую дапамогу непасрэдна на тэрыторыі прадпрыемства. Пры гэтым тут можна праводзіць шэраг працэдур без адрыву ад вытворчасці. Калі мы бачым, што хворы мае патрэбу ў стацыянарным лячэнні ці ў дапамозе спецыяліста, якога тут няма, накіроўваем яго ў раёбальніцу.

За час работы фізіякабінета арсенал фізіятэрапеўтычнай апаратуры папоўніўся ад простых прыбораў да складаных і сучасных. Да простых можна аднесці УВЧ, солікс, інгалатар, магніта-і прыяўную тэрапію, ультрагук... Апошнім часам набываем абсталяванне, якое аказвае глыбокае

і працірэцэдыўнае ўздзеянне на арганізм чалавека. Гэта магніта-лазар, куштка электрамеханічнага масажу і электрастымуляцыя для аднаўлення функцый пазваночніка і адаптацыі яго да нагрузак, што вельмі важна для работнікаў прадпрыемства. У нас можна прымаць вулгякіслыя ванны, што паляпшае стан сардэчна-сасудзістай сістэмы і псіхэмацыянальны стан. Акрамя таго, мы можам рабіць масаж — працуюць масажыст. Маюць права рабіць ін'екцыі, праводзіць немыдыкаментознае і медыкаментознае лячэнне.

— Удалося за гэты час вызначыць прафесійны захворванні, «болевыя кропкі» ў здароўі работнікаў камбіната? — Так. Многія работнікі працуюць у складаных умовах. Узьць тыя ж халадзільнікі. Таксама людзі часта працуюць на скразняках, у гумавым абутку... Таму захворванні сустраў, пазваночніка, сардэчна-сасудзістай сістэмы, а таксама пра-

студна-вірусныя хваробы — не рэдкасць. Са свайго боку, хачу адзначыць, што калі прасачыць клініку працякання захворванняў, то нельга не адзначыць пэўнага прагрэсу. Калі раней да нас трапілі людзі з запущанымі артрозамі, хваробамі пазваночніка, з рэгіднымі формамі гіпертаніі, то ў апошнія гады да такога ў нас не даходзіць. Дзякуючы рэгулярным аглядам, нам удаецца выявіць гэтыя працэсы ў самым пачатку і не дапусціць развіцця хваробы. У гэтым плане карысць ад работнікі фізіякабінета непасрэдна на прадпрыемстве вельмі істотная. Вядома, кіраўніцтва камбіната не шкадуе грошай на здароўе сваіх работнікаў. Гэта і клопат аб людзях, і прамая карысць — не трэба шукаць работнікаў замяну, аплываць балычынкі і г.д. Здаровы работнік заўсёды больш эфектыўны. А калі ўлічыць колькасць працуючых тут, здзімаецца істотная нагрузка з раённых паліклінікі.

НА СТАРОНКАХ ГАЗЕТЫ мы ўжо расказвалі пра тое, што мясакамбінат першым у рэспубліцы пярэў гадоў таму ўзяў на сябе клопат па арганізацыі здаровага харчавання ў навучальных установах горада і раёна. Аднак вельмі важна адзначыць, што, на жаль, прадпрыемства пакуль застаецца адзіным, хто добра ахвотна ўсклаў на свае плечы гэтыя выдаткі. І сёння сістэма школьнага харчавання мясакамбіната не адправілася разам са школьнікамі на вакацыі. У дзятвы — летнікі!

Школьнае харчаванне: былі першымі, застаёмся адзінымі

выкарыстоўваюцца паўфабрыкаты, спецыяльна распрацаваныя да школьнага стала. Напрыклад, катлета «Школьная», тэфталі «Казка», сасіскі «Школьныя з малаком»... Пастаўка прадуктаў харчавання і не толькі мясных, адбываецца без пасярэднікаў. І садавіну, і гародніну мы атрымліваем ад пастаўшчыкоў. Тое ж і з рыбай, малочнымі прадуктамі, сокамі. Працуем з буйнейшымі прадпрыемствамі як Гродзенскай, так і іншых абласцей. Натуральна, мясакамбінату дастаць некаторыя віды прадуктаў прасцей, чым райвыканкаму: нехта напраму набывае нашу прадукцыю і не адмовіцца паставіць сваю. Дзеці ядуць вельмі добра і з задавальненнем! Як вынік, здаровае будучае пакаленне, скаціны і задаволеныя бацькі.

Як расказала начальнік лагера Таццяна КЕТРЫС, тут адпачываюць у асноўным дзеткі з сельскай мясцовасці, ёсць і гарадскія школьнікі, навучэнцы школы-інтэрната. Дзіцячае харчаванне традыцыйна ўзяў на сябе Ашмянскі мясакамбінат. Тут яго пярэўравае Акрамя таго, дырэктар шчыра падзякавала асабіста Тамары Філіповіч за дапамогу ў рамонце сталовай, набыццё штор, карнізаў... Зараз гэта ледзь не самы прыгожы будынак на тэрыторыі. А які адтуль пах!

...Дзіцячы аздараўленчы лагер «Дружба» размешчаны каля вёскі Замасцяны, пры-

— Смачна есці! — гучыць перад абедам у сталовай Ашмянскай сярэдняй школы № 1. Сапраўды смачна, бо стравы на мясцовай кухні гатуецца з самай свежай і якаснай прадукцыі, якую пастаўляе мясцовы мясакамбінат.

Сяргей ЧУДЗІЛОЎСКІ, старшыня СВК «Кляцкова»:

«3 такімі партнёрамі працаваць лёгка і надзейна»

АШМЯНСКІ мясакамбінат традыцыйна шчыльна працуе са здатычкамі сыравіны. Акрамя падтрымкі, якая аказваецца самім СВК, прэміі рэгулярна атрымліваюць галоўныя спецыялісты, старшыні, заатэхнікі лепшых гаспадарак. Акрамя таго, Ашмянскі мясакамбінат аказвае інфармацыйную падтрымку гаспадаркам сваёй сыравіннай зоны, дапамагае папулярызаваць вопыт лепшых СПК на старонках раённых і рэспубліканскіх прэсы. Такі сваёсвабілы сімбіёз, разумеюць праблем парт-

нёраў дае максімальны вынік. «...Малады, актыўны, граматыны... Чэмпіён Беларусі па бегу! Укараняе ў масы фізкультуру і спорт на ўласным прыкладзе.» Так адгукваецца пра старшыню СПК «Кляцкова» Тамару Філіповіч. У справядліваці такой высокай ацэнкі пераканаліся падчас сустрэчы з Сяргеем Чудзілоўскім, калі ён завітаў на Ашмянскі мясакамбінат.

— 80 працэнтаў валавой прадукцыі нам дае жывёлагадоўля, — расказваў

Сярод кветак, якіх вакол цэхаў не злічыць, вытворчыя пытанні можна вырашаць не менш паспяхова, чым у кабінетах. Доказ таму — гэты здымак, дзе адбываецца дзелавая размова кіраўніка Ашмянскага мясакамбіната Тамары ФІЛПОВІЧ з кіраўніком СВК «Кляцкова» Сяргеем ЧУДЗІЛОЎСКІМ.

Загадчыца гаспадаркі Соф'я КАНЦАВАЯ заагадчыца, што ўсе работы па ўпрыгожванні тэрыторыі вядуцца з мінімальнымі выдаткамі сродкаў. Прыклады таму — гэтыя белыя лебедзі зроблены са старой аўтамабільнай пакрышкі, а забавуны парсючок з пластыкавай бутэчкі.

Сяргей Дзмітрывевіч. — СВК мае комплекс па адкорме буйной рагатай жывёлы на 1100 гадоў. Асноўны наш партнёр — Ашмянскі мясакамбінат і асабіста Тамара Уладзіміраўна Філіповіч. Гэта самы надзейны наш партнёр і чалавек, які неаднойчы падстаўляў плячо і мне асабіста, і гаспадарцы ў няпростых сітуацыях. Прычым дапамога была як матэрыяльная, так і прафесійная, і нават маральная. Хоць на гэтай пасадзе я толькі

трэці год, аднак Тамару Уладзіміраўна ведаю нашым даўжэй. Пазнаёміў нас некалі спорт. Прыемна бачыць, што і зараз дырэктар вялікую ўвагу надае папулярызацыі здаровага ладу жыцця сярод сваіх работнікаў, традыцыйна падтрымлівае моладзь ва ўсіх пачынаннях. Не дзіўна, што іх спартыўныя каманды, сандружына традыцыйна займаюць першыя месцы. Адметна, што і сама Тамара Уладзіміраўна не застаецца ўбаку: сёлета ў спартакіядазе сярод кіраўнікоў прад-

прыемстваў і гаспадарак раёна яна стала першай у раёне ў сваёй узроставай катэгорыі! Цэпа Тамара Філіповіч адтракуецца і пра іншых партнёраў камбіната. Сярод іх — кіраўнік эксперыментальнай базы «Барунь». На пасадзе старшыні тут нядарна прызначылі маладога спецыяліста Сяргея Мядзведзкі. Ён на радзіўся ў гэтай вёсачцы, там жа скончыў школу, а пасля заканчэння ВНУ — прыехаў працаваць. — 3 партнёрамі нам пашанцавала, — пераканана дырэктар.

Пуцёўку ў жыццё дае камбінат

СЭЛЁТА нарэшце з'явілася адпаведнай паставою ўрада, згодна з якой прадпрыемствы павінны імкнуцца здаць існуючыя тэхнічныя і школьніцкія, што вызвалілі жаданне працаваць. На Ашмянскім мясакамбінате гэтай практыцы ўжо не адзін год. Тут заўсёды імкнуліся паказаць падрастаючаму пакаленню, што такое фізічная праца, дапамагчы выбраць свой шлях у далейшым працоўным жыцці. Восі і сёлета на камбінат пададзена ўжо больш за 100 заявак ад вучняў. 20 школьнікаў працуюць на не самых складаных работах з пачатку красавіка.

На гэтым, дарэчы, прафарынтацыйнай дзейнасць камбіната не заканчваецца. Як сваім работнікам, такі і сабным выпускнікам сярэдніх школ тут даюць мэтарывы накірунку на паступленне ў профільныя ВНУ і ССНУ.

Практыка паказала, што гэта найбольш эфектыўная форма падрыхтоўкі кадраў для прадпрыемства, — адзначае Тамара Філіповіч. — Малады спецыялісты, накіраваныя з іншых рэгіёнаў, не рэдка адпрацаваўшы вызначаны ў дагаворы тэрмін, вяртаюцца на радзіму ці накіроўваюцца на пошук «лепшай долі» ў буйных гарадах. Тутэйшыя юнакі і дзяўчаты, якія правілі, застаюцца працаваць у родным горадзе на са школьных гадоў знаёмым прадпрыемстве.

Нам удалося пагутарыць з некалькімі маладымі спецыялістамі, якія зараз і працуюць, і атрымліваюць з дапамогай камбіната хто першую, а хто і другую вышэйшую адукацыю.

Каўбаса «Мядовая» — значыць з натуральным мёдам!

СЯРОД падсобных гаспадарак Ашмянскага мясакамбіната ёсць і пчалынік. Калісьці дастаўся ў спадчыну ад спецыялізаванага пчолапрадпрыемства, што за савецкім часам працавала ў раёне. Спачатку было ўсяго 70 пчоласем'яў. Мёд рэалізавалі насельніцтву. А нядаўна з'явілася ідэя выкарыстоўваць гэты не толькі смачны, але вельмі карысны ласунак у новых рэцэптурах мясных вырабаў.

— Сёння мы маем 200 пчоласем'яў, адзін тачок у вёсцы Агароднікі, куды звозім вулілі толькі на зіму, — расказаў ін-

жынер-радыёлаг, а па сумяшчальніцтве **кіраўнік пчолагаспадаркі Іван ДЫЧКО**. — На працягу сезона ў залежнасці ад таго, якія меданосы квітнеюць, пчол развозяць па гаспадарках. Яны правілі, спачатку гэта рапс, потым малина, а затым грэчка... «Ураджай» бываюць розныя — адкавалі і да двух тон мёду за сезон. З усёй гаспадаркай спраўляюцца два пчаляры. Матэрыяльнага база, а працэс кужучы — вулілі, праўда, ужо старэйшы. Таму нядаўна ў школе-інтэрнате заказалі вырабіць 50 шнаснацаццарамачных цал-

кам укамплектаваных вуліляў; і школа нешта заробіць, і нам не трэба галаву ламаць...
А ўвогуле сваю работу трэба любіць, тады і вынік будзе! — разамірае Іван Іосіфавіч.

Прысутнасць мёду ў рэцэптах некаторых каўбас надае выразна ашмянскага мясакамбіната непартурны вытанчаны прысмак. Гэты мёд збіраюць на пчалыніку, за якім даручана дглядаць вопытнаму пчаляру Марыне КРЫВЕЦ.

Любімы горад можа спаць спакойна

РАБОТНІКІ мясакамбіната аказваюць дапамогу і праваахоўным органам у падтрыманні парадку на вуліцах роднага горада: на прадпрыемстве ўжо больш за дзесяць гадоў дзейнічае добраахвотная народная дружина.

— Сёння нас пяцьнаццаць чалавек, — расказаў яе кіраўнік **Алег БАРКОУСКІ**. — Кожны месяц 2 чысла мы заступаем на дзяжурства. Прадпрыемства прадастаўляе машыну з вадзіцелем. Разам з супрацоўнікамі ДАІ райаддзела патрулюем горад, аб'язджаем школы, каледж. Самыя актыўныя нашы дружнынікі — Валерый Чымбар, Аляксандр Кеда, Дамітрый Мароз. Рэгулярна бярэм удзел у раённых спаборніцтвах сярод аналагічных дружын. Як правіла, заўсёды займаем прызывыя месцы. Уваходзім у тройку лідараў у Гродзенскай вобласці.

Прадпрыемства, са свайго боку, акрамя падтрымкі ўсім неабходным для дзяжурства і ўдзелу ў спаборніцтвах, прадастаўляе дружнынікам яшчэ і тры дні да працоўнага водпуску. Акрамя таго, кожны выхад на дзяжурства заахвочваецца матэрыяльна — па 0,5 базавай велічыні.

Санітарная дружина дзейнічае на прадпрыемстве таксама ўжо даволі працяглы час. Рэгулярныя раёныя спаборніцтвы аднавілі чатыры гады таму, і з гэтага часу дзяўчаты Ашмянскага мясакамбіната заўсёды першыя. Таму і прадстаўляць раён у вобласці выпадае менавіта ім. Дзякуючы клопату прадпрыемства дружина поўнасцю забяспечана ўсім неабходным: формай, медыкаментамі, медсумкамі... Рэгулярныя трэнеры праводзіць з нашымі дзеткамі па сродках спецыялізаваных навуковых праграм... Больш бы такіх чужых кіраўнікоў, такіх сацыяльна адказных прадпрыемстваў, і жыццё было б лепшым!

— Мы гатовы да любых пазаштатных сітуацый! — сцвярджае **кіраўнік санітарнай дружныні Валяціна МІЖЫГУРСКАЯ**. Сумняваюцца не даводзіцца. Аднак, дай Бог, дзяўчаты, выкарыстоўваюць свае веды толькі на спаборніцтвах!

Сандружына Ашмянскага мясакамбіната — шматразова пераможца спаборніцтваў на розных узроўнях. Гэтыя поспехі заслужана падзяляе самая актыўная сандружыніца майстар каўбаснага цэха Валяціна МІЖЫГУРСКАЯ.

ДЗЯРЖАЎНЫ ПАДЫХОД 5 Фірменны гандаль: для спажыўцоў гэта выгадна!

— **КАМБІНАТ** мае 21 ўласную гандлёвую кропку, — расказала загадчыца фірменнага гандлю Ашмянскага мясакамбіната **Наталля ЯРЫСКАНА**. — У асноўным размешчаны яны ў Гродзенскай вобласці: у Гродне, Астраўцы, Шчучыне, Наваельні, Смаргоні, Ашмянах... Дзве фірменныя крамы маем у сталіцы. У бліжэйшых планах адкрыць новыя кропкі ў Шчучыне, Лідзе, будуцца яшчэ па адной фірменнай краме ў Ашмянах і Астраўцы. Прычым у Ашмянах гэта будзе і крама (на першым паверсе), і кавярня (на другім).

Усю прадукцыю, якую выпускае Ашмянскі мясакамбінат, можна набыць у нашых фірменных крамах. Увогуле фірменны гандаль — гэта 12 працэнтаў у агульным аб'ёме продажаў. Натуральна, для прадпрыемства ён зручны ў першую чаргу тым, што сродкі за рэалізаваную прадукцыю літаральна на наступны дзень акумуляюцца на рахунак камбіната. Калі справу маеш з іншымі крамамі і гандлёвымі сеткамі, даводзіцца мірыцца з адтэрміноўкай плацяжы, як мінімум, на 30 дзён.

На сетцы фірменнага гандлю таксама «абкатаюцца» пробныя партыі новых відаў прадукцыі: вызначаецца спажывецкі попыт на тэрыторыі іншых мяснныя вырабы, пасля чаго прымаецца рашэнне аб аб'ёмах вытворчасці.

Для спажыўцоў фірменны гандаль уяўляе цікавасць перш за ўсё мінімальнымі гандлёвымі надбавкамі, багатым асартыментам і самай сваяй прадукцыяй. Ну і, натуральна, там працуюць самыя ветлівыя і падрыхтаваны спецыялісты (больш за 50 чалавек), якія заўсёды падкажуць, парацуюць, што выбраць да стала на любы густ і кашалёк.

Гарадская міні-кавярня «Хвілінка» створана і абсталявана па задумцы мясакамбіната. Сталы і скамейкі вырабілі па заказе ў майстэрнях мясцовай школы-інтэрната. Наведвальніцкую тут сустракае бармен **Наталля ЯНУШКЕВІЧ.**

Эксперыментальная база «Баруны» — надзейны пастаўшчык якаснай сыравіны. У гэтыя дні на палатках гаспадаркі нарыхтоўваюць кармы для стаг. Дырэктар базы **Сяргей МЯДЗВЕДСКАЯ фотааб'ектыў убацьку на зялёнай касавіцы.**

Фота Тамары ФІЛІПОВІЧ.

І чырвоны ветразь дзіцячай мары

ЛЕТНІКІ ПРАЦУЮЦЬ і пры школах горада. Прагулка па тэрыторыі сярэдняй школы № 1 — гэта нешта! Фантан розных відаў і формаў, арыганальныя лавы і скульптуры, сотні руж і кветнікаў і, як апафеоз дзіцячай мары аб будучым дарослым жыцці, — дыктоўны карабель з сапраўднымі пунцовымі ветразямі! Колькі ж каштуе такая казка?

Як расказаў дырэктар школы заслужаны настаўнік Рэспублікі Беларусь **Міхаіл ГРУЖЭУСКІ**, — ніколі. Усё зроблена рукамі настаўнікаў і саміх вучняў. Так званым гаспадарчым спосабам. Было б жаданне. Ну, і мецэнат. Той жа Ашмянскі мясакамбінат пасля просьбаў аб дапамозе ў баку ад добрай справы не застаецца. Такую прыгажосць у аздабленні школы, высока паказчык і ў вучобе, выхавальнічым рабце заўважылі не толькі мы — літаральна дзямі кіраўнік дзяржавай падпісаў Указ аб узнагароджанні **Міхаіла Мар'янавіча** ордэнам Францыска Скарыны.

— Тамара Уладзіміраўна такі чалавек, што для яе усё блізка: і адукацыя, і культура, і ахова здароўя, — адзначаў **Міхаіл ГРУЖЭУСКІ**. — Яна не можа быць безважнай ні да адной галіны. Калі казаць менавіта пра нашу школу, то нашы сябры з Ашмянскага мясакамбіната аказваюць вялікую дапамогу і ў падрыхтоўцы да вучэбнага года: у пытаннях рамонту, набыцця абсталявання, спортынвентару... З іншага боку, мы заўсёды цэнім не толькі матэрыяльную дапамогу, але і тую выхавальную работу сярод школьнікаў, якую праз вытворчасць, экскурсіі на камбінат, сустрэчы з калектывам дапамагае арганізаваць Тамара Філіповіч. Добрай традыцыяй стала праходжанне практыкі нашымі старэйшымі вучнямі на камбінате падчас летніх вакацый. Сёлета гэта прыкладна па васьм чалавек у месяц. Школьнікі не толькі маюць магчымасць пазнаёміцца з работай прадпрыемства, выбраць сабе будучую прафесію, але і падрабіць. Улічваючы колькасць ахвотных, мы імкнемся прадаста-

віць такую магчымасць у першую чаргу дзецям са шматдзетных і малазабяспечаных сем'яў. Іх першы працоўны рубель становіцца істотнай падтрымкай для сямейнага бюджэту. Прынамсі, з падрыхтоўкай да новага навучальнага года, набыццём усяго неабходнага ў працавітых хлопцаў і дзяўчат праблем не ўзнікае: летась тыя, хто старанна адпрацаваў на камбінате ўвесь вызначаны тэрмін, заробілі больш як па паўтара мільёна рублёў!

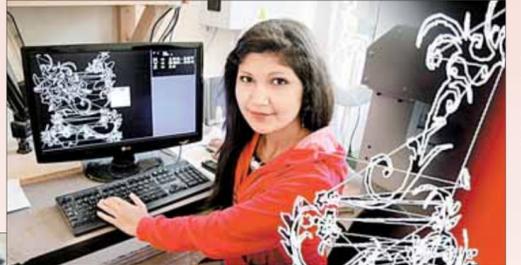
Сёлета падчас уручэння атэстатаў я расказаў Тамары Уладзіміраўне, што адна з нашых лепшых выпускніц марыць аб прафесіі майстра мяса-малочнай прамысловасці. Дырэктар выказала жаданне з ёй пазнаёміцца, а пасля сустрэчы камбінат выдаў ёй мэтавае накіраванне на вучобу... Такі клопат пра заўтрашні дзень прадпрыемства, пра забеспячэнне вытворчасці падрыхтаванымі кадрамі, якія пасля ВНУ замацоўваюцца тут, заўсёды адраознівалі Тамару Уладзіміраўну як кіраўнічку. Акрамя таго, яна клопаціцца і пра тое, каб выхаваць у моладзі любоў да сваёй Радзімы і на гэтым узрасці пачаць патрыятызм, годную грамадзянскую пазіцыю. Неадарма яна ў сваім насычаным графіку змагла выкраіць час і дзякуючы свайму шматграннаму таленту стварыла цудоўную кніжку аб Ашмяншчыне, якую сёння мае кожная школьная бібліятэка раёна. Дзеці маюць магчымасць даведацца пра гісторыю роднай зямлі, убацькуць усю яе прыгажосць і навучыцца любіць і паважаць сваю, а не толькі тую, што ім навязваюць замежная поп-культура і тэлебачанне. Увогуле, гэта

чалавек, які думае маштабна, я сказаў бы — глабальна. Неадарма ж яна двойчы ўваходзіла ў склад Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Таму хачу толькі пажадаць: дай Бог, каб Тамара Уладзіміраўна працавала як мага даўжэй — яна можа прынесці яшчэ вельмі і вельмі многа карысці. І не толькі для свайго прадпрыемства і нават раёна...

Уладзімір БІЗЮК, дырэктар установы адукацыі «Ашмянская дзяржаўная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат»:

— Для нашай школы вельмі характэрна само паняцце супрацоўніцтва: мы супрацоўнічаем з многімі прадпрыемствамі, СВК, дзяржаўнымі арганізацыямі і грамадскімі аб'яднаннямі. Як беларускімі, так і замежнымі. Гэта і мінскі «Тотары-клуб», і італьянская арганізацыя «Дапаможам ім жыць», і многія іншыя. Супрацоўніцтва з італьянцамі выплывае не толькі ў аздабраўленне нашых дзетак, але і ў рэалізацыю шматлікіх праектаў. Адзін з іх — стварэнне вытворчасці ў Сёння мы маем дрэвапрацоўчы накіраванне вытворчасць мэблі, аздаблення інтэр'ераў, выраб сувеніраў і іншае. Маюць сваю швейную і вялікую вытворчасць, наладжваем слясарную справу, развіваем аграрна-тэхнічны накіраванне... І усё гэта за па-за бюджэтныя сродкі.

Самая шчыльная супрацоўніцтва ў нашай школы-інтэрната з Ашмянскім мясакамбінатам і асабіста з Тамарай Уладзіміраўнай Філіповіч. Па-першае, жывёлу, якую мы вырошчваем, здаём на камбінат. Па-другое, мы атрымліваем ад прадпрыемства зака-

Калектыву мясакамбіната неадарма аказваў падтрымку мясцовай школе-інтэрнату. У вучнёўскіх майстэрнях створаны ўмовы для знаёмства з шэрагам работных прафесій. Выкладчыца **Уладзіслава ВІШНЕЎСКАЯ, вучаніца **Тацяна КАЖУХОЎСКАЯ** і **Кацярына ГРЫБ** мы ўбачылі калі аўтаматычнага станка для разьбы. Стварэннем узору гэтай разьбы занята вучаніца **Ганна ЛАНКЕВІЧ**.**

зы на выраб выставачнай мэблі, мэблі для гандлёвых кропак і кавярняў, аздаблення памяшканняў, на пашыў спецопраткі... Нядаўні буйны заказ, які зараз выконваем, — гэта 50 вуліляў з рамкамі для іх пасекі. Натуральна, рэалізуем нашым партнёрам прадукцыю па цэнах, ніжэйшых за рынковыя.

Намеснік дырэктара Ашмянскага мясакамбіната па ідэалагічнай працы **Людміла ВАСІЛЕЎСКАЯ і дырэктар Цэнтра карэкцыйнай развіцця і рэабілітацыі **Людміла КАЗЛОУСКАЯ**. Гэтая дзіцячая ўстанова ўдзячна калектыву Ашмянскага камбіната за дапамогу ў набыцці неабходнага абсталявання.**

Аказвае мясакамбінат нам і спонсарскую дапамогу. У прыватнасці, Тамара Уладзіміраўна летась дапамагла набыць канцэртнае электроннае піяніна, за што ёй асабіста дзякую ад усіх удзельнікаў нашага хору і мяне асабіста!

Дырэктар Ашмянскага Цэнтра карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыі **Людміла КАЗЛОУСКАЯ:**

— Тры гады таму мы пераехалі ў новы будынак, дзе быў зроблены капітальны рамонт, за што вялікі дзякуй нашаму райвыканкаму, аддзелу адукацыі. За бюджэтныя грошы была набыта асноўная мэбля. Аднак для нашых дзетак дадаткова трэба быць шмат дадаткова ўсмішкі нашых пакрыўджаных лёсам дзетак.

Нядаўна Тамара Уладзіміраўна падарыла лічбавую фотакамэру і ноўтбук: цяпер усё сваё мерапрыемства, будні і святы мы маем магчымасць здымаць і весці фотаальбом. Таксама з дапамогай падаронка камп'ютара атрымалі магчымасць працаваць з нашымі дзеткамі па сродках спецыялізаваных навуковых праграм... Больш бы такіх чужых кіраўнікоў, такіх сацыяльна адказных прадпрыемстваў, і жыццё было б лепшым!

Сяргей ПРОТАС, Віктар ПЛАЗНКОЎ, Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).
УНП 500057139.

У КВЕТЦЕНІ ГРЭЧКІ

ЗЫРАЕМ ЛЕТАМ — ЛЕЧЫМСЯ ЎВЕСЬ ГОД!

Адпраўляемся на пошукі
Падчас збору зёлак трэба кіравацца наступнымі простымі правіламі:
● Кладзіце ў мяшчак толькі тыя зёлкі, якія вы добра ведаце.
● Расліны павінны валодаць шырокімі лясковымі ўласцівасцямі.
● Лепш збіраць гаючую сыравіну ў чыстых месцах, далей ад горада.
УВАГА!
● Спрактыкаваныя траўнікі рязьць пазбягаць збору лекавых раслін у так званых геаплагенных зонах. Іх можна вызначыць па выроўдлівых, скруўленых дрэвах і па адчуванні беспадстаўнага дыскамфорту, пагаршэнні самаадчування пры знаходжанні ў такіх месцах. На дрэвах тут звычайна засохлыя верхавіны, мноства сухіх сукоў і галінак, шмат дуплаў, загінуўшыя ствалоў з разрывамі кары і слядамі ад удараў маланак.
● Любое самастойнае лячэнне, нават зёлкамі і харчовымі раслінамі, варта пачынаць толькі пераканаўшымся, што ў вас няма індывідуальнай непераноснасці. Перш чым пачаць такое лячэнне, абавязкова праверцеся са сваім урачом.

зе, гіпертаніі, шуму і звону ў вухах. Курс — па 3—4 тыдні з перапынкам на 1 тыдзень.
Адвар караню: 20 г здробненых сухіх каранёў заліце 200 мл гарачай вады, кіпячце на вадзяной лазні 30 хвілін, працадзіце гарачым праз 2—3 столкі марлі, адцісніце і даўдзіце аб'ём гатаванай вады да зыходнага. Прымайце па 1 ст. лыжцы 4—5 разоў на дзень да яды.
● Можна гатаваць **настой свежых кветкавых кошыкаў** канюшына на раствору чыстай вады. Для гэтага ў 3-літровы шклянкі засыпце свежыя кветкавыя кошыкі (колькі эмсіціца ў літровы шклянкі). Дадайце чайны грыб, заліце слабым раэстам халоднай салодкай німочай гарбаты (цукар кладзіце з разліку 6 ст. лыжак на 3 літры гарбаты), настойвайце ў цёплым месцы 7 дзён. Атрыманы настой зліце, працадзіце і піце па 1/2 шклянкі 3—5 разоў на дзень да яды працягам 1/2 года. Ужыванне такога настою ўмяцоўвае сасудзістую сістэму, змяняе адкладанне халестэрынавых бляшак.

Крынічнік даўгалісты
Сінія кветкі сабраныя ў падоўжаныя кісі на верхнім сцябла, яны, нібы свечкі, калышуча на узлесках, берагах рэк, сярніх лугах. У народзе крынічнік даўгалісты завуць гарлянкай або грудной травай.
Шырока выкарыстоўваецца ў народнай медыцыне пры лячэнні самых розных захворванняў. Гэты від, а таксама яго роднасныя — крынічнік дуброўны, лекавы, шыракалісты — валодаюць выражаным супрацьзапаленчым, абсалёвальным, супрацьсугаравым, фунгіцыдным (супрацьгрыбковым), кровачышчальным і кроваспыняльным дзеяннем.
Расцёрты свежыя кветкі або лісце выкарыстоўваюцца вонкава пры праласці, палітвасці ног.
СПАСОБЫ ПРЫГАТАВАННЯ:
1. **Для лячэння трымбафліту, гемарою.** Адвар лісця і пладоў: вазьміце па 5 г сухой здробненай сыравіны, заліце 300 г гарачай вады ў эмаліраваным посудзе, даўдзіце да кіпення і трымайце на слабым агні 30 хвілін, працадзіце гарачым праз марлю. Даўдзіце аб'ём да першапачатковага. У першыя 3 дні прымайце па 1 ст. лыжцы 1 раз у дзень праз 40 хвілін пасля абеду. Пры добра пераноснасці ў наступныя дні — па 1 ст. лыжцы адвару 2—3 разы на дзень пасля яды.
Курс лячэння пры трымбафліце — ад 2 да 7 тыдняў, з перапынкамі на тыдзень праз кожныя 14 дзён.
Курс лячэння пры гемароі — ад 10 да 30 дзён.

Скрыпень вузкілісты
Расліна зацітае ў чэрвені—ліпені на высеках, па лясных узлесках і канавах, уздоўж дарог. Пурпурна-ружовыя кветкі, сабраныя ў густыя гронкі, часам утвараюць сцэпаныя маршвы на сотні метраў, над якім стаяць гудзёныя пчол, што збіраюць цудоўны нектар. Ну а нам для лекавых мэтаў спатрэбіцца маладое лісце, кветкі і карані (карані лепш скалаць увосень або раннім вясной).
У лісі кветкавае скрыпень змяшчае шмат дубільных рэчываў (да 20%), флаванойды, кумарыны, вітаміны С, З. Расліны выдзелена актыўнае рэчыва ханерол, якое мае шырокае супрацьўзлішняе дзеянне. Скрыпень аказвае мяккае седатыўнае і супрацьсугаравое дзеянне, здымае стрэсы, валодае выражаным супрацьзапаленчым ўласцівасцямі.
СПАСОБЫ ПРЫГАТАВАННЯ
1. **Настой кветак і лісця:** у 1 ст. лыжцы здробненага лісця і кветак заліце 300 г кі-

Здароўе нацыі

Якую ежу мы сёння ўжываем? Пераважна рафінаваную, якая прайшла апрацоўку. Усё смачнае, але некарыснае пакідае наш арганізм двума відымі шляхамі. Адсюль і сур'язны рост паталогій той жа мочавыдзяляльнай сістэмы. Расце і спадчынная паталогія, і набытая ў працесе нашых няправільных паводзінаў. Другая прычына праблем з мочавыдзяленнем датычыцца якасці пітной вады: калі яна жорсткая, значыць, будучы камані ў нырках. Есць і трэцяя праблема — адсутнасць зручных магчымасцяў для фізіялагічных па-трэбаў... Але сёння мы пагаворым пра тое, што пад сілу зрабіць бацькам, якія хочуць, каб іх дзіця расло прынамсі са здаровымі ныркамі. У Беларусі сёння есць усё тыя магчымасці для дыягностыкі і лячэння паталогій мочавыдзялення, што і ў іншых краінах.

Выконваецца і трансплантаты ныркі. Усяго за два апошнія гады было праведзена каля 30 трансплантатных (у тым ліку і замежным грамадзянам), і толькі адна аказалася няўдалай, што адпавядае сусветнай статыстыцы. Ва ўсіх абласных і шэрагу буйных гарадоў існуе дзіцячая нефралогія і ўралагічная служба. Трапіць на консультацыю па накіраванні лекачага ўрача можна і ў Рэспубліканскі цэнтр дзіцячай нефралогіі і нырачнай змяшчальнай тэрапіі, які знаходзіцца на базе 2-й дзіцячай гарадской клінічнай бальніцы. Там размяшчаецца і 1-я кафедра дзіцячых хвароб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, загадчык якой, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, заслужаны дзеяч навукі Беларусі Аляксандр СУКАЛА расказвае бацькам пра нюансы «мокрай справы».

МОКРАЯ СПРАВА, або Памперс спрыяе мужчынскай бясплоднасці

— Я думаю, мы ўсё яшчэ не пераадолілі непатрэбную сарамлівасць адносна тэмы выдзялення ўсяго, што з задавальненнем паглынае. Некаторыя бацькі паступова пачынаюць задумвацца над тым, што ядуць і піюць іх дзеці, але толькі не над тым, што з гэтага атрымаюцца «на выхадзе». Часам у размове з бацькамі 3-4-гадовых дзяцей я высвятляю, што дарослыя лічаць нармальным, калі іх дзіця мочыцца тры разы ў дзень. Але гэта ненармальна!

заваць водна-сальвавы абмен.
— **Як трэба ставіцца да мачагонных сродкаў, траў і гарбаты з такім эфектам? Усё гэта прадаецца без рэцэпта, і нярэдка выкарыстоўваецца не толькі для таго, каб паскорыць выдзяленне з арганізма лішку вады, але і як сродак супраць затрымікі стула...**
— Дарчы, нярэдка людзі, у якіх ёсць праблемы са стуламі, маюць і праблемы з мочавыдзяленнем... Безумоўна, пры запорах можна прымяняць пэўныя травы, чаі, прадастаўляючы ў атэчнай сетцы. Галоўнае — ужываць іх згодна з інструкцыяй. Хоць у прычыне неабходна набліжана да практыкі развітых краін: хочаш нешта прымаць — ідзі да ўрача. Асабліва не варта ставіць эксперыменты на дзецях.
Менавіта мачагоннымі прэпаратамі — дыурэтыкамі — можна давесці спэрад будзе выдзеленыя солі, толькі адзін — пераважна калій, а другі — натрыў. А між тым нармальны дыягназ колькасці соляў у крыві вельмі вузкі: тады калі з'явіцца 4-5 ммоляў/л 10 ммоляў/л — ужо гібель. Але і вельмі нізкі ўзровень — таксама нічога добрага.

Наогул у першы дзень жыцця дзіця можа зусім не мачыцца або памачыцца адзін-два разы — гэта норма. На другі-трэці дзень гэта ўжо 4-6 разоў, а з 5 дня і амаль да канца першага года жыцця дзіця мочыцца амаль кожную гадзіну — прыкладна 20 разоў у дзень. Тут неабходна сказаць і пра выкарыстанне памперсаў. Калі для дзяцінак іх прымяненне — праблема адносна, то пра хлопчыкаў так не скажаш. Адна справа, калі мы надзелі памперс на адзін «мокры эпізод», пасля чаго адразу выкінулі. Але ж ва ўмовах нашай эканоміі памперс выкаідае толькі тады, калі дасягае вагі свайго ўладальніка! А гэта абцяжарвае і будучыя праблемы з боку палавых органаў, паколькі апошнія дрэнна пераносць «парніковы эфект». Акрамя таго, праблема ўзнікае і з боку органаў мочавыдзялення: дрэнна фармуецца рэакцыя на позвы. Дзіця не разумее, калі яно можае, калі сухое...

рээнне адбываецца ў печані (тут яго актыўнасць павышаецца ў 10 разоў), а другое — у нырках (тут актыўнасць павышаецца ў 100 разоў). Нырка яшчэ бярэ ўдзел у сінтэзе бялку, рэгулюе артрыяльны ціск і г.д.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля 40 працэнтаў. У норме на працягу сутак п'яці працэнтаў, а ў дзяцей 1,5-2 л мачы. Аднак калі мы ядзім кавун, то можа выдзеліць і больш.

— **Нішто так не спрыяе затрыміцы вады ў арганізме, як соль...**
— Атрымаць сутаную патрэбу солі — каля 0,5 г для дарослага чалавека — можна з натуральных прадуктаў, без досаждання страў. Соль змяшчаюць бульба, капуста, мяса і г.д. А больш за ўсё соляў у моранпрадуктах, якія ўзбуйнюцца такімі ж салёнымі, як акіяны. Восць чаму ў японцаў артрыяльны ціск прыкладна на 25-30 мм рт. сл. вышэй, чым у еўрапейцаў...
— **Ужываць соль дадаткова ці не — усё залежыць ад стану здароўя, у прыватнасці, ад таго, як спраўляюцца з такой нагрукі ныркі. Калі сёння вы павелі салёнага, а назаўтра вочы апухлі — значыць, ныркам вядзецца ў першыя тры гады жыцця дзіцяці пажадана ежу не досальваць. Далей усё ж такі варта сачыць за тым, каб у стравах было як мага менш спецыяў, воцату, той жа солі, паколькі усё гэта дае лішнюю нагрукі на органы выдзялення.**
— **Дзеянне варты даваць мінеральную ваду?**
— У мінеральнай вадзе даволі шмат соляў, і проста тады яе нікому не варта. Іншая рэч, калі назіраюцца сітуацыі вялікіх страт вады, а вада заўсёды пакідае арганізм з солямі. Падчас расстройтва кішчачніка, моцных ванітаў прастай вады будзе недастаткова. Неабходна атрымаць канцэнтрацыю натрыю, блізка да той, што ёсць у нашай крыві. Звычайна ў такіх сітуацыях і дзеці, і дарослыя аказваюцца пад увагай ўрача, які ведае, як нармаль-

навае прымаць.
— **Як давацца, што ныркі, мочавыдзяляльная сістэма працуюць добра і што з водным абменам усё нармальна?**
— Неабходна памятаць, што мы губляем ваду не толькі праз мочавыдзяляльную сістэму. Вельмі істотны момант можа быць страта з потам, пры расстройстве кішчачніка (хворыя на халеру паміраюць, як вядома, ад абзводжання). Многа вады выпараецца з дыханнем пры высокай тэмпературы паветра. Аднак, паводле норм, 75 працэнтаў вадкасці, якую мы ўжываем, выдзяляецца з мочай. Калі мы хочам ацаніць мочавыдзяляльную функцыю, трэба правесці пробу з воднай нагрукі. У выніцы на працягу 10-15 хвілін 1-2 працэнты сваёй вагі — 700 г пры вазе 70 кг. Гэта рэальна. Дзеці, праўда, для такой пробы ставіцца кропельніца. Калі ныркі працуюць нармальна, то за першыя дзве гадзіны пасля выпітання павінна выдзеліцца каля

ЦЭНЫ РАСТУЦЬ І... ВЫРАЙНОЎВАЮЦА?

Хістанне цэн для рынку — натуральны працэс,
і на яго ўплываюць многія фактары

НЕЙКІ тыдзень таму маладая бульба прадавалася па 8 тыс./кг, а ў апошняю нядзелю цана рэзка ўпала. Ужо за адборную праслі 4 тысячы, а драбная шла па дзве ці танны. Капуста страціла ў цане — з 5 тысяч апусцілася да 1300 рублёў. Гэта на рынку ў Баранавічах. Да наступных выхадных бульба і капуста, напэўна, яшчэ больш патанеюць, і для пакупнікоў гэта добра.

Але чаму працягвае расці цана на мяса, сыры ды іншыя прадукты нашай вытворчасці? Ці магчымы тут «бульбяны» варыянт зніжэння цаны?

Вытворчасць бульбы ў нашай краіне на 80% знаходзіцца ў прыватным сектары, і толькі дзякуючы гэтай рынку так хутка былі насычаны. Многія, хто мае хоць невялікі лаяк зямлі, на маладой бульбе замялі заробіць некую тысячу. Але калі прадукцыі лішак, то цана на яе падае. Вось з бульбай менавіта так і атрымалася. Рынак.

Што датычыцца мясных прадуктаў, то сітуацыя з ім больш складаная. Жывялагодушыя комплексы і птушкафабрыкі выступаюць мананалістамі ў вытворчасці мяса, а прыватны ІМ не канкурэнт. Па вёсках яшчэ свінней трымаюць, але найперш для сябе. Выгадаваць свінню ўжо цяжка, бо ёсць праблемы з кармамі. Гэта гадоў дваццаць таму кожны гаспадар мог яракуца ці бычка яшчэ і здаць, а сёння ўклад жыцця на вёсцы мяняецца, маладое пакаленне да жывёлы ўжо не так прывязана.

Але нашы свінкакомплексы, на якіх утрымліваюцца дзясяткі тысяч гадоў, з'яўляюцца, па сутнасці, дзяржаўнымі, і эмагаца за выкормачне, як прыватніку, ім не трэба. Мясныя прадукты на прыхаўках ёсць, але цэны высока і зніжача наўрад ці будуць.

Мытны саюз, адзіная эканамічная прастора даюць магчымасць свабодна вывозіць прадукцыю ў Расію. А каб цэны ў нас стабілізаваліся, то неабходна, каб яны паравняліся з расійскімі. Ва ўсім выпадку рост цені тлумачыць неабходнасцю гэтага выраўноўвання. Нават калі цэны ў Беларусі і Расіі будуць аднолькавыя, то вываз мясной і малочнай прадук-

цыі будзе працягвацца. А вывозяць яе, найперш, не спекулянткі і прадпрыемствы, а прадпрыемствы-вытворцы. І не толькі дзяржаўныя, але і прыватныя: напрыклад, свінагадоўчы комплекс «Белдан» у Ляхавіцкім раёне, які і «Налібокі-Нёман» у Клецкім, зацікаўлены ў пастаянках сваёй прадукцыі ў Расію.

Напрыклад, кілаграм каўбасы ў нас каштуе 20 тысяч, а там — 112 рублёў. Калі прытрымлівацца аб-

меннага курсу, устапоўненага Нацбанкам, то 20 тысяч рублёў — гэта 4 долары, якія трэба трымаць у галаве, а 112 рублёў расійскіх — гэта трыя ж долары, але рэальныя.

Вось і вярнуць прадукты ў суседнюю краіну, каб мець навіную валюту. Канкурэнцыя вытворцаў павінна быць і на ўнутраным рынку. І чым яна будзе большай, тым лепш для насельніцтва. Канкурэнцыя, напрыклад, прымуе эканамічна энергадасурсы не па загадзе, а па неабходнасці, закупаць сыравіну так, як выгадна прадпрыемству, а не дырэктару сабыста... А пакуль, у асноўным, усё дзяржаўнае...

Але на прыхаўках у крамах мы бачым вылікі вёзкіх мясных прадуктаў. Багадзе ж гэтае ілюзорнае і звязана з нізкай папулярнасцю здольнасцю насельніцтва. Ці многія з нас часта купляюць цвёрды сыр? А гэта ж самы звычайны прадукт, які павінен быць на сталае ў кожнай сям'і. Для большасці рыба стала далікатэсам. Безумоўна, нехта на гэтыя прадукты не глядзіць, а купіць, аднавіць пацкавіўся ў прадаўца, ці многа ў іх каўбасы па 55 тысяч. «А ўсяго, што на вяртне — некалькі палачак», — быў адказ. А ў краме ведаюць, якая прадукцыя карыстаецца найбольшым попытам.

Не разумею: чаму ў нас заціклі-

ліся на выраўноўванні цэн? Няўжо ў краінах Еўрасоюза паўсюдна цэны аднолькавыя? Не. Там з адной краіны едуць па больш танныя прадукты ў суседнюю.

Мытны саюз, адзіная эканамічная прастора, выраўноўванне цэн... А за гэтым абавязкова наступіць прананова ўвесці адзіную валюту — расійскі рубель? Ё ў гэце гэта будзе рабіцца дзеля нашых народаў, іх дабрабыту...

Неабходна стабілізаваць фінансавую сістэму, і тды цэны не дэвалюіраваць выраўноўваць. Фінансы — гэта кровазваротная сістэма эканомікі. І, калі чуюць, што з эканамікай у нас усё нармальна, расце валовы прадукт... Ну, ёсць фінансавыя праблемы, то пра што размова? Напрыклад, у Баранавічах сітуацыя даволі складаная. Колькасць стратных прадпрыемстваў павялічылася. І справа не толькі ў гэтым. «Бархіму» забаранілі адпраўляць прадукцыю на экспарт, бо неабходна насычаць свой рынак мыйнымі сродкамі. А ў такім выпадку за што прадпрыемства будзе купляць сыравіну за мяжой?...

Мы усё ходзім кругамі, нешта не дагавараем. Хоць усё ведаюць, што, пакуль у абменніках валюта не з'явіцца, гаварыць пра стабілізацыю не прыходзіцца.

Давялося пачуць, што ў Кітаі абменнікі няма і ўсё добра. Не ведаю, як у Кітаі, але кітаец з юанямі энергадасурсы не па загадзе, а па неабходнасці, закупаць сыравіну так, як выгадна прадпрыемству, а не дырэктару сабыста... А пакуль, у асноўным, усё дзяржаўнае...

Але вернемся да бульбы і мяса. Наш рынак завалены бульбай, бо яна зараэ ў прыватных руках. А польскі прыватнік перанасыціў сваю краіну танным мясам і рвецца да расійскага рынку.

Беларускім жа м'ясакамбінатам і малаказаводам дадзена каманда зарабляць валюту. Летас, калі не памыліся, аграрнамысловы комплекс здабыў з млрд долараў. А колькі грошай было ўкладзена ў сельскую гаспадарку? Калі падлічыць, то, можа, тры мільярды не будуць такімі важкімі?

Зарабляць валюту трэба, але ці не лепш свой рубель зрабіць валютай? Сымон СВІСТУНОВІЧ. Фота аўтара.

Простая мова

ДЗВЕ ЗОРАЧКІ Ў НЕБЕ

УСЕ — НА ДАЧЫ!

...Дом з загібам (ці з «загібонам»?): вокны суседняга пад'езда як на далоні — з іх вазонамі, шտарамі-гардзінамі, з вліраткай рыжай коткай (паверхам ніжэй). Кожны ранак яна была на падваконі: то ўважліва за нечым сачыла, то падгарнуўшы лопкі, стомлена драмала... Альбо ціха спала, скруціўшыся ў мілы, цёплы праснак...

Цяпер — каторы дзеньчак — коткі няма. На дачу, мусіць, паехала? І яна.

ШТО ПРЫНЁС?

Кацюшцы чатыры. Жывая, як вада: на адну хвіліну нідзе не прысядзе...

Матуля яе ў танцавальную студыю «Зда-ла» — вазіць у цэнтр горада, разам з іншымі бацькамі-бабулімі чакае, пакуль тая адвучыцца, потым забірае...

Што цікава, казала, усе малыя пасля занятай гульчы да сваіх з пытаннямі: «А што ты мне прынес?» І потым, атрымаўшы адказ, адно перад адным выхваляюцца: «А мой тата — банан!» «А мама — шакаладку»...

Уражанне такое, што проста сустрэчы — з тым татам і мамай, з бабуляй ці дзедкам — не рады ніхто.

СМЕШНАГА МАЛА

Замуж ідзе сталага веку жанчына (дзеўка-вевауха, удава, альбо «развядзёнка»), — дзіва. Жэніцца сталага веку мужык — ці не норма жыцця?

Дзядзька Фёдар з паўгода ўсяго ўдаўцом пахадзіў, — аплытаў кабету, пакаліў да сябе. І яна згадзілася. А следам — дабро сваё на падводу, кароўку на вяркуку, свінню з парастамі... Пераехала — месяцы тры жыла...

Потым? Нешта, відаць, «не зляпілася» ў іх, не спалася? Таму жанчына зноў пасідала сака на падводу, зноў узятла кароўку на вяркуку ды свінню (ужо з падсвінкамі) і з «экспортам» гэтым падалася назад — да сябе, дадому.

Аднач тым за час яе адсутнасці рай ніхто не стварыў (хутчэй, наадварот): з домам, гаспадаркай, зноўку без мужа, адной жывы бульбы цяжка...

Да ўсяго — дзядзька Фёдар «упёрты» аказаўся: ці не штовечар хадзіў па яе — уга-вэрнуць вярнуцца.

І жанчына здалася, а таму яшчэ раз на кароўку вярнуўся...

Усе малыя і дурныя, гледзячы на яе пераходы і перазеды, адкрыта смяяліся: «Цырк на дроце!»

Старыя і разумныя — маўчалі, бо, вядома ж, ведалі, як не проста стварца сям'ю — нават маладымі! А ўжо не (маладымі) — і наогул.

НЕ РАЎНЯ?

Дзень, рынак, дзве цёткі — ну, вельмі падобныя. І не бачыліся, мусіць, даўно, бо дужа ж рады сустрэчы: нават пацалаваліся — адна адна засыпалі пытаннямі: «Ты як?», «А ты?», «А дзеці?»

Спачатку адказвае трохі старэйшая, з клупкамі. І пачынае здалек: з распячанага «во, маўляў, дзевяць гадоў не бачыліся, а няма пра што і гаварыць!» Бо тая ж сама я ў яе работа, тая ж самая кватэра, сям'я... Хіба што дачка замуж выйшла, двое дзетак ужо.

— Асобна жывуць? — цікавіцца маладзёшчак.

— Ды не, мілачка, з намі: бабуля, ну, сявёроў мая, — у адным пакоі, мы са сваім і сынам — у другім, дачка з зяцем і ўнучкамі — у трэцім. Нічога... Жыць можна. Кухня толькі маленькая — 6 метраў: па чарзе

ядзім. Вы ж, мусіць, таксама?

— Не, — прызнаецца «мілачка», — наш сьвін праце ў Расіі, там, відаць, і асядзе... А дачка таксама замуж пайшла. Але ўзяць свой дом, пад Мінскам, так што яны з горадам жывуць, унучку гадуць. А мы з мужам...

— Удваіх?! — вухам не верыць старэйшая. — У тропікаўцы?! Вы там што — сабак разводзіць?..

— Ну, чаму сабак? — бянтэжыцца кабетка, хоча нешта дадаць, але... не мае каму: на твары суразмоўцы, з якой толькі што так моцна абдымліліся, няма нічога — апроч... халоднай варажасці. Твару, праг момант, няма таксама, бо падхапіўшы клункі, жанчына з форсам сыходзіць. Маўляў, сыты годнаму не радны. І не раўня...

Альбо раўня — як свіння да каня. Пра што тды размаўляць?

ПРАВЕРКА

...Справа жыццёвая, як казаў Карлсан: сябрук напярэдрэні пазычыў грошай — на месяць-другі, няматат і ў беларускіх рублях...

Адаў (чаго каштавала?!) — у валіце (хоць размоў пра яе ні было) і тым самым нагадаў...

«Бусік» — амаль новы і конча патрэбны для кіназэ — Валік старгавая ў Германіі. Не абізаць, каб дорага, але ж грошай сваіх у яго не халапа: прыйшлося іці па радні, па сябрах — сваім. І нават чужым. Што гучала (спрыша — па тэлефоне) прыкладна так:

— Напратмі Бог прашу — выручце, пазычце! На трі месяцы ўсяго... Пад любыя працты! Я распіску пішу! І кроў з носа...

Сябар нашых сяброў, як тды падавалася, сябар нам: значыць, грэх жа не выручыць? Прыязджай, казалі — колькі зможа, пазычым, без ніякіх працнтаў.

Што цікава — прыхоў ён тут ж (відаць, на таксі?). І грошы ўзяў (пра нейкія там працэнтцы — нават не абмовіўся). Распіскі таксама не прапаноўваў...

Што, магчыма, яшчэ цікавай — частку доўгу адаў... гадзі працты: калейка ў капейку, не зважваючы на іх плаццёную здольнасць. Другую — яшчэ пазней.

Таму, напэўна, сябар застаецца сябрам, а сябар нашых сяброў — ужо не... Нават нашым сябрам.

АД СМЕРЦІ?

Цэны растуць — на усё. Ну, ці амаль... Што найбольш уразіла, — новы цэннік на памперсы. У лютым упаўкаў іх (30 штук, для дарослых) каштавала 60 тысяч, потым 71, 93, у чэрвені — ужо амаль 200! А гэта значыць, што тысячы людзей, якія дглядаюць іншых — нямоглых (сваім і чужым), вымушаны будуч адмовіцца ад пакупкі, вярнуцца ў мінулае.

І дае ж прырава... Некалі, убачыўшы шось вельмі дарагое, мама (светлая пампеці!) казалі: «Гэта ж ад смерці хіба адкупіцца?».

Выраз гэты забывае, сцісрае з памяці. І ўспомніць толькі цяпер.

ЧАЛАВЕК — ЧАЛАВЕКУ

...Шчасце — нешта згубіць, а потым знайсці!

У крамку тую на хвілку забрела: патраціла дзве з капейкамі тысячы, прывезла дамоў пакупку, а кашалька... няма. «З канцамі», рашыла (і той кашалек, і грошы, і крэдытка, і копій чэкаў...): сцігнулі дзець? А мо?..

Надзя (хоць і цымяная) заставалася — на крамку, у якой (дакладна помніла) падала касірэцці пяць тысяч, потым тры «капейкі»... Атрыманую рэшту пакапла ў кішэнь... Значыць, кашалька ў руках ужо не было? Ён ляжэў, і калі не ў сумцы, то на прылаў-

ку, побач.

Яго, «нічыйны», вядома ж, нехта мог падбраць — пакінуць сабе.

І мог адаць — касірэцці. Альбо прадавачкам. А ўжо яны...

— Доўга ж вы ехалі, — заўсімхаліся на сустрэч, — трымайце сваю прапаку. Праверце, ці ўсё на месцы...

Куды там правяраць — трэба ж па цукеркі, мігам!

...Жанкі ад іх, трэба сказаць, адмаўляліся. Казалі, што яны ні пры чым: кашалёк нейкая кабетка знайшла. І аддала! Ёй, маўляў, трэба дзякаваць.

Але як?

Аўцюк адзін «падказаў». Ён некалі, на машыне сваёй, чалавека падвозіў. Той, дабраўшыся да месца, разлічыцца хацеў, ды кіроўца платы не ўзяў. Сказаў: «Не трэба мне тваіх грошай, — пажадай маім дзецям здароўя».

...Жадаю. Шчыра. Бо (кітайская прыказка) здароўе — гэта скарб, што заўжды пры табе.

У адрозненне ад грошай.

НЕ ПАСПЕЎ!

Пра жонку, як пра нябожчыцу, слова дрэннага Марк не казаў. Хіба аднойчы? Я мімаходзь зазначыла, што сустрэла яе — пад вечар, каля гаспадарна. Ён, пачырваневушы, спытаў: «А ў чым яна была?» «У плашчы», — адказвала я і таксама пацвервала, бо, здавала ж, заўважыла, што з-пад плашча вытыркалася... начная сарочка...

— Яна ў мяне унікум, — сумна зазначыў муж. — Не ведае, навошта раніцай каналу складваць, калі ўвечары яе зноў раскладваць; навошта самой бліны ці катлеты пячы, калі побач сталюка; навошта вокны нечым завешаваць, калі ў нас не першы паверх...

Муж (наколькі ведаю) з гэтым змагаўся, ваяваў; потым, не ўбачыўшы вынікаў, махнуў рукой, стаў цягнуць усё сам. Сам хадзіў па ўсіх крамах, сам гатаваў (і досыць добра), сам прыбіраў, вучыў, лячыў і пеціў дзятчэй... А яшчэ — марыў, што, як толькі яны падмыцка, падастучы і стаўчы на ногі, ён таксама не затрымаецца — сьдзізе: хай у 50, але ж знойдзе людскую жанчыну, народзіць дзіця (альбо нават дваіх) і зажывуць. Як людзі.

І ён — як чалавек. Сьшоў... І паспеў — знайсці жанчыну, нарадзіць дачку! А вось нацешыцца... Жыццё кароткае.

ЗА ІМГНЕНЕ!

Знаёмы пашчасліца: і на пенсіі псядзёў (ды каб сам... Пасадзілі...), і на працу ўладкаваў. Не па спецыяльнасці, праўда, — ахоўнікам, у краму, але ж якая-нікая капейка, ды і работа не цяжка... Адно, што стаіх цэлы дзень.

Таму неяк, калі і народы ў краме амаль не было, ён «схуліганіў» — сёў! і выцягнуў нога! І залпошчыў вочы!.. Толькі на імгненне!

Цягам якога, казаў, зразумеў, як жа добра таму, хто, моцна стаімушыся, можа сесці! ...І як дрэнна тым, каго пасадзілі.

ГЭТА — ПА-НАШАМУ

Знаёмы не пашчасліца: паваліўся, знамаў руку. На «хуткай» завезлі ў бальніцу — палажылі, а далей... Кропельніцы, аперачы, здымкі, лекі, працэдуры, палаты — усё было. Як і потым бальнічны.

Праз тыдзень пасля выліскі, ён пайшоў у клініку — на прыём. Доктар вельмі ўважліва аказаўся. Спрыша працятаў эпікрыз (гэта значыць, усё, што пра вярбову яго, пра лачанне пісалі калегі з бальніцы),

«Самыя добрыя навіны — гэта адсутнасць навін», — гавораць англічане. Адпаведнік у беларускай: «Ад ліха ціха і добра не чуваць?»

Потым стаў распітваць хворга, як цяпер ён сябе адчувае, што яго непакоіць.

Шчыра, як на духу, той стаў распавядаць, што вельмі ж ацкае і бальніц рука, што няспячнныя ные ўсё плячю, што па начах ён не можа спаць...

Доктар яго ўважліва слухаў і, як здавалася, нешта пісаў. Потым (у яго мабільнік зазваніў) падняўся з крэсла, падышоў да акна і з кімсьці стаў размаўляць.

Хворы чакаў і ад няма чаго рабіць разглядаў усё, што траплялася на вочы, у тым ліку — і ўласную медыцынскую картку. Прычым, са здзіўленнем, бо усё, што ён распавядаў сваіму доктару, той запісаў вельмі каратка — у двух словах: «Жалоб нет».

ВЯСНА 2011

Весткі з палёў.

Сакавік — красці няма чаго.

Красавік — бульбу садзіць нават той, хто яе не садзіў ніколі.

Май — крадуць.

СЕНА З САЛОМАЙ

У прыяцельні новы статус: домаўладальніцай стала, у вёсцы хатку сабе набыла. Так што цяпер — да месца і не — распавядае, які ж там сад і ў ім салату, якая цшыня і паветра («скурай адчуваеш... Як ваду!»), які бярэзнічак непадалек, якія людзі ў суседстве...

Поп сваё, а чорт сваё:

— На якой жа мове, — пытаю, — гавораць?

Жанчына разгубілася — маўчыць. Муж яе падказвае:

— О-о... Там трасянка: слова рускае, слова беларускае і тры — матам.

Паводле слоўніка, трасянка — стрэзненне разам сена з саломай, якое ідзе на корм жывёле. А значыць, гэтую трасянку рана ці позна можна скарміць — на карысці і дашчэнтну.

З моўнай, падобна, нічога не зробіш.

НЕ ЗАЎВАЖЫЎ!

Дождж — непатрэбны і з самага ранку! Але ж, здаецца, перастае... Нават — перастаў! Людзі на вуліцы, як па камандзе, згарнулі свае парасоны.

Пад раскрывітым шыбуе толькі адзін. Мусіць, задумаўся?

ДЗВЕ ЗОРАЧКІ Ў НЕБЕ

Па статыстыцы, якая ведае усё, удоў у краіне многаго больш. Але ж і ўдаўцоў во чарка зьяля — садзяць, гаманяць, як і трэба чакаць, — пра жонку: у якім зросце, калі і ад чаго перамерлі, што рабілі, жывучы, што любілі.

— Ты сваёй васьм што дарыў? — пытаецца адзін (пажылы, інтэлігентны), — Чым найбольш падабаў?

— Ды ліха яго ведае... — пацскае плячыва другі (відаць, рабацяга). — Я неяк не помню.

— А я вось — помню! Мая, нябожчыца (светлай ёй памяць!), розныя бранзалеты любіла — пацеркі, завушніцы, прырэчні... І кветкі! Дык я на ўсе святы ёй букеты купляў! І як падапоў дзе... А неяк — куст ружы з Украіны прывёз. Мы ля вясняў яго пасадзілі, на дачы. Прыжылася, у рост пайшла... І, ці павяршыў, у пятніцу адзіжджлі — нават буюнаў, здаецца, не было?! У ядзелю прыяздзім — шцеі! Ваўсю... Светла-жорнаў. А ў маёй дзень нарадзін якраз — сорок пяць гадоў. Яна ад радасці аж залпала! У тваёй такое было?

— Не... Здаецца, не было... А дача, — дача была... Я кратка неяк раз там выкалаў — між капучыні, рыдэльчыка. Жонка рада была.

...Дзве зорачкі ў небе.

Два мужыкі — на зямлі.

Валыціца ДОУНАР.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНОВ по продаже неиспользуемого имущества, находящегося в республиканской собственности, с установлением начальной цены продажи, равной одной базовой величине

Организатор аукциона: Фонд «Минскоблгосимущество», г. Минск, ул. Чкалова, 5, тел. (8017) 224-39-76, (8017) 500-47-10

Место проведения аукциона: г. Минск, ул. Чкалова, 5

Дата и время проведения повторного аукциона:	21 июля 2011 г. в 11.00
Капитальное строение (инв. № 622/С-21209) — одноэтажное здание детских яслей с бочной пристройкой и двумя кирпичными ходными пристройками общ. пл. 498,0 кв.м, 1958 г/п, стены — бревна, облицованы силикатным кирпичом, перегородки дощат	

СПАЧАТКУ БЫЎ «КАМЕНЬ»...

777

Неяк «Звезда» ўжо расказвала пра астралагічныя і астранамічныя веды, якімі валодалі продкі цяперашніх беларусаў тысячы гадоў таму, у часы язычніцтва. Мы атрымалі шмат водгукаў і па просьбе нашых чытачоў яшчэ раз вяртаемся да гэтай тэмы, каб расказаць пра тое, што не патрапіла ў папярэдні артыкул.

— Як сцвярджаюць археолагі, плямьні, якія насялялі тэрыторыю сённяшняй Беларусі, назіралі за небам яшчэ за некалькі тысяч гадоў да нараджэння Хрыста, — патулчачы астралаг Уладзімір Васюк. — Гаворачы аб старажытнай беларускай астралогіі, трэба разумець, што яна была адлюстраваннем язычніцкага светаўспрымання тагачаснага чалавека. Для нашых продкаў зорнае неба было працягам свету багоў, які адбываўся і на зямлі. Зямля і Неба былі праекцыямі адно аднаго.

Цэнтрам свету старажытныя продкі беларусаў лічылі Палярную зорку. Важна адзначыць, што ў розныя перыяды гісторыі планеты ў ролі Палярнай выступалі розныя зоркі. І гэта — астранамічны факт. У час фарміравання сістэмы светаўспрымання прабеларускай Палярнай зоркай была не альфа (як зараз), а бэта Малой Мядзведзіцы.

Гэта абумоўлена прэцэсійным рухам зямной восі. Ён прауляецца ў вельмі павольным, але неперарывным перамяшчэнні кірунку зямной восі па зорным небе. Каля трох тысяч гадоў таму (дакладней у перыяд з 2000 г. да н.э. і па 500 г. н.э.) менавіта бэта Малой Мядзведзіцы была самай блізкай да Паўночнага полюса свету яркай зоркай. Па бачным блыску яна зусім крыху супадае альфе Малой Мядзведзіцы. У яе нават ёсць сваё імя — Кохаб, якое паходзіць ад арабскага «Ко-хаб-эль-Шамалі», што значыць «Зорка Поўначы». У Кітаі бэта Малой Мядзведзіцы называецца «царственай зоркай», што таксама намякае на яе асабліваю ролю ў якасці птуцаводнай.

— Можна меркаваць, што продкі цяперашніх беларусаў ведалі аб з'яўленні прэцэсіі (перамяшчэнні восі Зямлі), — адзначае астралаг. — Інакш у розныя часы Бажніцый (Палярнай) яны называлі розныя зоркі — і Кохаб (бэта Малой Мядзведзіцы), і Феркад (гамма Малой Мядзведзіцы), і Нават Ліру і Тубан (зоркі, якія ў розны час таксама былі палярнымі).

Як сцвярджаюць этнографы, і ў прыватнасці, даследчык міфалогіі беларусаў Павел Шпілеўскі, у сьведомасці нашых продкаў бачныя касмічныя целы адлюстравалі пэўныя аспекты дахрысціянскага міра аб стварэнні Сусвету. Напрыклад, Бажніцу нездарма часта называлі Каменем.

Уладзімір Васюк нагадуе, што язычніцкае капішча продкаў беларусаў уяўляла круг, у цэнтры якога ўстаўляўся вялікі камень у форме яйка. Ад

камя «хвалымі» разыходзіліся 16 акружнасцяў. Гэта схематычная «карта свету», якую разумелі яго нашы продкі. Паводле міфалогіі старажытных беларусаў, спачатку быў толькі «Камень» пасярод бязмежнага «Акяна». А потым Пярну грунку па «Камені» сваім молатам і высек тры рознакаляровыя «скры» — тры зоркі, якія ўпалі ў «Акян» і парадзілі Неба, Зямлю, Святолі і багоў.

— Аб гэтым міфе гавораць такія даследчыкі, як Васілеўскі, Шамак і г.д. Наўнаўсць гэтага міфа стварэння сусвету — агульнадаўрапейская з'ява. Як сцвярджае астралаг Бродзі, гэты міф знашоў сваё адлюстраванне і на небе. Само неба ўвасабляла Сусветны Акян, у ролі Каменя выступала тагачасная Палярная зорка. Яна і тры менш заўважныя зорачкі («скры»), размешчаныя побач з ёй, якія ніколі не заходзілі над гарызонт, сталі першай «хвалай тварэння» і парадзілі першае пакленне багоў. Зоркі, размешчаныя крыху далей, — «другой хвалы» і адпаведна другім пакленнем багоў, яшчэ больш аддалены ад Палярнай — «трэцяй хвалы» і трэцім пакленнем багоў і г.д. У капішчы яны сімпалічна пазначаліся на другой, трэцяй акружнасці ад цэнтральнага каменя і г.д.

КРЫЖ ЯРЫЛЫ

...Кожная культура і традыцыя мае сваю асабістую сістэму каардынат. Мелі яе і дахрысціянскія продкі беларусаў. У прыватнасці, прастору яны вымяралі шляхам падзелу на чатыры асноўныя часткі ў адпаведнасці з чатырма кірункамі свету (поўнач, поўдзень, усход і захад) і далейшага дробнення кожнай «чвэрці» папалам, яшчэ раз папалам і г.д.

Цікава, што час разумеўся таксама як «прастора», якую можна вымяраць такім жа чынам. Пры гэтым за аснову бралася не адна дваццаць чацвёртая сутка, да якой прывыклі мы, а адна трыццаць другая суткі ўмоўна дзяліліся на чатыры роўныя часткі, а кожная, у сваю чаргу, дзялілася яшчэ і яшчэ раз, пакуль не атрымліваліся 32 «гадзіны». Такую дакладную сістэму выкарыстоўвалі старажытныя астралагі і святары для фіксавання перамяшчэння па небе касмічных аб'ектаў.

Па словах Уладзіміра Васюка, нашы продкі карысталіся некалькімі календарнымі сістэмамі: цыклом Сонца, цыклом Месяца і цыклом Ярылы,

кожны з якіх меў сваю сферу прымянення. — Народная традыцыя захавала паміць аб сонечным календарным цыкле, які выкарыстоўваўся ў старажытныя часы паўсядзённа. Апроч яго ва ўжытку быў і месяцавы календар, які грунтаваўся на фазе нашага прыроднага спадарожніка і таксама меў шырокае ўжыванне (у тым ліку ў сельскай гаспадарцы і як абрадавы).

Адзначу, што сонечны і месяцавы календары ўяўляліся не як лінейныя, а як цыклічныя, заснаваныя на прыродных цыклах аднаўлення (напрыклад, Месяц расце ад маладзіца да поўны, потым «старэе», пакуль не прападзе з неба і зноў пачынае з'явіцца маладзікам).

Па аналогіі з падзелам прасторы астранамічны год (365 сутак) нашы продкі дзялілі на 4 асноўныя часткі, межы якіх супадалі з рэўнадзеньствамі і сонцастанямі, — гэта былі зіма, вясна, лета і восень. Кожную чвэрць дзялілі яшчэ папалам — атрымліваліся сярэдзіна зімы, вясны, лета, восені. Потым яшчэ і яшчэ, пакуль не ўтвараліся 32 часавыя перыяды (32 мікра-цыклы сонечнага календара), кожны — па 11-12 сутак.

Месяцавы цыкл доўжыцца 28 сутак. На злучэнні сонечнага мікрацыкла і месяцавага цыкла грунтаваўся язычніцкі календар Ярылы. Сімпалічна ён уяўляў такі званы «крыж Ярылы» (яго выяву можна пабачыць на шчыце верхняй сучаснага герба Літвы і на шматлікіх беларускіх гербах сярэднявечча). Гэты крыж складаўся з дзвюх роўных гарызантальных і адной вертыкальнай рыс (больш за два роўнабаковыя крыжы, пастаўленыя адзін на адзін).

— Яр — гэта сіла, моц, якая існавала да пачатку стварэння Сусвету і стварыла гэты Сусвет, — адзначае астралаг. — Яна праулялася ў актыўнай і ў пасіўнай формах. Верхняе перакрыважацце сімпалізавала актыўную, сонечную праўву гэтай энергіі, ніжняя — пасіўную, месяцавую. Аб'яднаная разам, яны ўяўлялі старажытны дахрысціянскі сімвал адзінства «янь» і «янь», мужчынскага і жаночага пачаткаў.

Цыкл Ярылы налічваў 40 дзён (12+28=40). Календар Ярылы складаўся з дзевяці саракадзённых перыядаў і выкарыстоўваўся язычніцкімі святарамі для вызначэння часу правядзення абрадаў, свят і г.д. Кожны «месяц» гэтага календара быў звязаны з той ці іншай правай Бога.

— У народнай традыцыі захавалася назва свята — «саракі». Напрыклад, вясняны саракі адзначаліся 19-21 сакавіка. Гэтае свята яшчэ называлася «днём сустрэчы птушак» («на саракі прылятае сарак выраў»). Калі ад дня вясновага раўнадзеньства адлічыць па сарак дзён, то можна заўважыць, што вялікая колькасць важных старажытных паганскіх свят прыпадае на канец аднаго і пачатак другога саракадзённага перыяду. У тым ліку Радунічы тыдзень, Сёмухавыя Дзяды, Дажынкы, Пакровы, Каляды, Грамнічы і г.д.

ВОЎЧАЕ КОЛА

— Трэба адзначыць, што абрысы сузор'яў у дахрысціянскую эпоху былі зусім іншымі, чым сёння, таму паралелі ў назвах сузор'яў у многіх выпадках шукаць няма сэнсу, — падкрэсліў астралаг. — Увогуле, межы і склад сузор'яў, якімі і ўяўлялі прабеларусы, былі звязаны з іх міфчнымі кодам, поглядамі на жыццё і на сваё месца ў ім.

Нашы продкі ведалі, што на працягу года Сонца перамяшчаецца ў плоскасці экліптыкі і пераходзіць з аднаго сузор'я ў другое. У іх нават быў свой здыякальны пояс, але ў паўсядзённым жыцці індыўідуальнымі «гараскопамі» і Задзянкам яны карысталіся выключна рэдка.

Лічылася, што Задзяк — гэта сістэма, якая патрабавала тым, хто яшчэ не зрабіў свой выбар паміж добрам і злом ці збіўся са шляху. А пэўныя сьве нашы продкі разглядалі, як дзівяца багоў, то адпаведна, праблемны выбару для іх не існавала: усё загада вырашылі багі, абраўшы для людзей дабро.

— З дапамогай Задзянка вылічэнняў сяччас зацёмненняў і некаторых іншых астранамічных з'яў, якія адбываюцца ў плоскасці экліптыкі і аказваюць значны ўплыў на жыццё роду, племені. Па індыўідуальным гараскопам зьярталіся для хворых на рэдкае «духоўную хваробу», якую жрыцы ўяўлялі па адзнаках на целе, і для тых, хто збіўся з праведнага шляху, згубіў іскры Бога і заблытаўся ў сваіх адмоўных чынках. Як сцвярджаюць этнографы і, у прыватнасці, Уладзімір Коваль, людзей, якія згубілі Боюсю іскру і аддалі сьбе і свой лёс на службу нячыстай сіле, называлі ваўкалакамі. Адпаведна для іх Задзяк станаўся «воўчым колам», ці «воўчай дарогай» (чым больш чалавек намагаўся збегчы ад сьбе, ад сваіх грахоў, тым больш паглыбляўся ў іх).

У нас быў распаўсюджаны так званы «гарызантальны Задзяк» (гарызантальная сістэма каардынат), дзе асновай вымярэнняў служыў матэматычны гарызонт. Менавіта гарызонт для назіральных быў той сізнай, дзе адбываліся зорныя містырыі. У момант важнай падзеі жрыцы запісалі — якія бачныя нябесныя целы знаходзіліся над гарызонтам, дзе дакладна яны размяшчаліся (на ўсходзе, на захадзе, над галавой і г.д.). З'яўляючыся з гэтага, і складалі астралагічны гараскол.

Такім чынам, астралогія нашых продкаў была працягам і адбіткам іх светаўспрымання і светапогляду, падсамава Уладзімір Васюк. Яны прымянялі іншыя прынцыпы пабудовы гараскопу, ужывалі іншыя назвы зор і сузор'яў і сам гараскол выкарыстоўвалі для іншых мэт. Наша спрадвечная беларуская астралогія дахрысціянскага перыяду была прынцыпова іншай у параўнанні з цяперашняй.

Інга МІНДАЛЁВА.

СЕННЯ

Месяц Маладзіц 30 ліпеня. Месяц у сузор'і Дзевы.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.46	21.42	16.56
Віцебск	4.27	21.40	17.13
Магілёў	4.36	21.32	16.56
Гомель	4.42	21.20	16.38
Гродна	5.03	21.56	16.53
Брэст	5.13	21.47	16.34

Імяніны

Кр. Васіля, Уладзіміра.
К. Ады, Ірыны, Віктара, Інаквенція, Назара, Уладзіміра.

Надвор'е на заўтра

Гродна	Мінск	Магілёў	Віцебск	Гомель	Брэст
74 мм р.с.с.	73 мм р.с.с.	74 мм р.с.с.	71 мм р.с.с.	74 мм р.с.с.	74 мм р.с.с.
+12...+15°	+13...+15°	+15...+17°	+16...+18°	+14...+16°	+18...+18°
+25...+27°	+25...+27°	+24...+26°	+25...+27°	+22...+24°	+23...+25°

Геамагнітны ўзрушэнні

19	20	21	22	01	04
19 гадз.	16 гадз.	13 гадз.	10 гадз.	07 гадз.	04 гадз.

Абзначэнні:
— німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная бура

...у суседзідзі

Варшава	Кіев	Рыга	Вільнюс	Масква	С.Пецярбург
+25...+27°	+21...+23°	+27...+28°	+28...+28°	+27...+28°	+21...+23°

6 ліпеня

1851 год — нарадзіўся Янка Лучына (Іван Люцынявіч Неслухоўскі), беларускі паэт-дэмакрат. Пісаў на беларускай, рускай і польскай мовах. Паэзія Я. Лучыны паклала пачатак беларускай філасофскай лірыцы. Аўтар пазам «Палярнай акварэлі», «Віялета», «Гануся», нарыса «З крывавых дзён» (аб паўстанні 1863—64 гадоў на Міншчыне). Збіраў беларускі фальклор, у творчасці выкарыстоўваў народную паэтыку. У 1903 годзе з друку выйшаў яго зборнік лірыкі на беларускай мове «Вязанка». Каб абвесці вакол пальца цензуру, якая забараняла друк на беларускай мове, зборнік, складзены яшчэ ў 1891 годзе, пры жыцці паэта, быў выдадзены «Гуртком беларускай народнай асветы і культуры» пад выгледам кнігі на... балгарскай мове. Вершы Янкі Лучыны на польскай мове апублікаваны ў 1898 годзе ў зборніку «Вершы» і кнізе паэзіі «Паэтычны творы». Значная частка лірычных твораў паэта прапала. Памер у 1897 годзе, пахаваны на Кальварыйскіх могілках у Мінску.

1920 год — пачатак ваенных дзеянняў паміж Саветскай Расіяй і Польшчай. У жніўні часці Чырвонай Арміі пад камандаваннем М. Тухачэўскага наблізіліся да Варшавы. Як меркаваў Ленін, уступленне ў Польшчу павіна прывесці да ўстаўлення там саветскай улады і выклікаць рэвалюцыю ў Германіі.

«Хто не паважае сьбе, той — нешчаслівы; затое той, хто празмерна занарыцца сабой, несумненна — дурань»
Гі дэ Малапан (1850—1893), французскі пісьменнік.

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Форма правяры ведаў на вучэнцаў	Паркавы атраччын	Дарослая форма насякомага	Народны духавы інструмент	Сядзенне ў вяселле, мацяць	Снарад у спартыўнай гімнастыцы: па-простаму — турнік
Водгулле, арбіт гуку	Праводнік пры турыстах	Райцэнтр у Мінскай вобласці	Надобрый, не прыемны чалавек	Жордак уперак крокава	
Агародны караняплод	Бабовая кармавая расліна	Трапічны паўзучы драблежнік	Манета ў Старажытнай Грэцыі	Адзін з 7 узгоркаў Старага Рыма	Старая назва матэрыяла з масла
Вялікая змяя; т.зв. звычайны удаў	Перажнік кніжкі «Маўлі»	Сцяжнічны маналог «у бок публікі»	Пралом у сцяне, агароджы	Індыйскі шахматны грошмаістар	Выраб з салодкай архавай масы
У граваскі мях; бог падземнага царства	Зімовае гужавое павозка	У граваскі мях; бог падземнага царства	Участак паласы ворнай зямлі	Задзякалыя сузор'е	Тое, што скаба на праф. слезу
Выбраб з лубу, бярозсты саломы	След на дарозе ад колаў або палозу	Невялікі зварок-грызун	Галоўны горад у Малі	Шаноўны сталы мучачына на Усходзе	Рэка ў Кітаі і Казахстане
Свава ў спартыўнай гімнастыцы. (на фотэ БелТА — лік на стаячым чалавеку, Зянькі праводзіць тэнісныя спартыўныя клоў «Міліцыя»)					

	2	5			8
		8	3	4	7
	6			5	3
		3			
	8	6		1	5
		3	1	5	3
	9	6	4		
	4	7	2	6	
					5
					8

СУДОКУ. У квадраце 9×9 клетак размясціце лічбы ад 1 да 9 уключна такім чынам, каб у кожным радку, кожным слупку, у блоках 3×3 клеткі, абмежаваных тэмамі лініямі, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтараў.

Усёбачныя вочы «базару»

НОВАЯ сістэма відэаназірання за парадкам на вуліцах і плошчах будзе выкарыстоўвацца падчас сьветлага юбілейнага музычнага «базару» ў Віцебску. Карэспандэнту «Звядзі» не толькі раскрылі адну з таямніц «базару», але і дазволілі на свае вочы убачыць як працуюць «усёбачныя вочы фестывалю».

Як расказаў «Звядзе» Уладзімір ПАПКО, намеснік начальніка ўпраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама, сістэма ўжо прынятая ў эксплуатацыю. Камерамі кіруюць з аператыўна-дзяжурнай часткі УУС. Больш за пяцьдзесят камер паказваюць дзяжурным тое, што адбываецца ў горадзе. Для устойлівай сувязі ўсталяваны спецыяльныя рэтранслятары. Якасць карцінкі ідэальная ў любы час сутак. Запісы аўтаматычна захоўваюцца на працягу месяца.

Паралельна можна сачыць за тым, ці ёсць заторы на дарогах. Адпаведна, адразу ж можна па радыё звязцца з нарадамі міліцыі, работнікамі службы ДАІ, каб аператыўна прыбылі ў праблемныя зоны.

Дарэчы, кіраўніцтва УУС падрыхтавала дакумент (і накіравала яго на падпіс губернатара) з патрабаваннем да мясцовых улад усталяваць відэасістэмы на цэнтральных плошчах раённых цэнтраў, буйных населеных пунктаў, у раёне піцейных устаноў.

Удзельніца «базару» скрала...

Цікава, што, як расказаў Уладзімір Папко, летас адна з камер зафіксавала злачынства удзельніцы фестывалю — прадставіцы адной з замежных дэлегацый (тэхнічны персонал). Іншаземка скрала сумачку. І гэты інцыдэнт быў зняты на камеру. І відэадоказы факту злачынства, якія ёй прадставілі, былі бясспрэчнымі.

Затрымалі шэсць падлеткаў, якія спрабавалі размаляваць падземны пераход пад плошчай Перамогі. А яшчэ спрабавалі намаляваць графіці на мосце праз Заходнюю Дзвіну.

Што тычыцца колькасці відэакамер, то ў параўнанні з мінулым

годам іх стала значна больш. Яны ўсталяваны на плошчах Перамогі і Свабоды, вуліцах Леніна і Замкавай. У самой частцы амфітэатра і па перыметры ўстаноўлена асобная сістэма відэаназірання — больш за 60 камер. Плюс у рэстараннах і кавярнях размешчаны свае камеры з добрай якасцю запісаў.

Тэлефануцце і скардзіцца на... міліцыю

Начальнік ўпраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама, генерал-маёр міліцыі Аляксандр НАЙДОНКА, заклікае грамадзян, калі яны не задаволены тым, як абыхіліся з імі міліцыянеры, тэлефанаваць на тэлефон даверу» міліцыі. Паводле яго слоў, летас ніхто не скардзіўся на міліцыянераў.

Што тычыцца «рубжой бяспке» на межах масавага знаходжання людзей, то таксама ёсць змены. Летас было тры «рубжы» правае, сёлета — толькі два: знешні (вялікі) і непасрэдна пры ўваходзе ў амфітэатр. Міліцыя Віцебска будзе аднаўляць супрацоўнікамі сталічных міліцыі.

Перакрываць вуліцы супрацоўнікамі ДАІ не будзе. Наконт выніку — алкаголь будзе прадавацца ў кавярнях і, такім чынам, «цвярозым» поўнасцю проста не наведзіцца адзін аднаго. Сапраўднае пачуццё — французскай і японскай, інтымны і страсны. Колькі слоў можна замяніць сабой адзін шчыры дотык вуснаў да вуснаў дарагога вам чалавека! Гэта і прызнанне ў каханні, і абяцанне вернасці. Чаму ж людзі цалуцца? Не столькі таму, што гэта проста звычка, а таму, што гэта сапраўды вельмі прыемна (а па сцвярджэнні медыкаў, яшчэ і карысна для здароўя!).

На самой справе, пацалунак — бадай што не самае лепшае і прыемнае, што вынайшла чалавецтва. Хто ведае, магчыма, менавіта ў гэты дзень вы атрымаеце ад каханнага самы незабыты, гарачы пацалунак. А яшчэ лепш не чакаць, а самому падарыць такі цуд партнёру. І сёння для гэтага ёсць цудоўная нагода.

Іна АРЭХАВА.

Ну і су!

«ПРАСТЫТУТКІ МІНСКА» КАРЫСТАЛЬНІКАЎ ІНТЭРЭТУ ЦІКАВЯЦЬ БОЛЬШ, ЧЫМ «ВАКАНСІІ Ў МІНСКУ»?

Кампанія Яндэкс правяла вынікі пошукавых запытаў са словам «Мінск» за студзеня 2011 года: прынамсі, карыстальнікі з Мінска шпунцуюць свайго горада ў 4,7% пошукавых запытаў — гэта больш за 40 тысяч запытаў са словам «Мінск» кожны дзень.

На першым месцы па папулярнасці знаходзіцца запыт «надвор'е ў Мінску», на другім — «праца ў Мінску», на трэцім — «карта Мінска». Таксама мінчан спрабуюць праз Яндэкс адшукаць сайт мінскага аўтарскага «Аўтамалінаўка», расклад аўтобусаў, курсы валют і гэтак далей. Цікава, што на восьмым месцы па папулярнасці ідзе запыт «прастытуткі Мінска», які абыходзіць такія запыты, як «вакансіі ў Мінску» і «купіць аўто ў Мінску».

Дарэчы, запыты з назвай свайго горада плюс словы «надвор'е» «праца» і «карта» з'яўляюцца тыповымі для ўсіх гарадоў, адзначана ў даследаванні аналітычнай групы дэпартаменту маркетынгу кампаніі Яндэкс. Амаль паўсюль у дваццаці самых папулярных запытаў трапляюць і газеты з аб'явамі, кінатэатры, нерухомасць, спартыўныя клубы, камп'ютарныя крамы, гандлёва-забавяляльныя цэнтры, аўтамобільныя арганізацыі і бунія МСМ. Але пры гэтым кожны горад мае і свае спецыфічныя запыты: напрыклад, жыхары Пермі часта шукаюць у Яндэкс «да ўрача Перм», бо там у горадзе працуюць эксперыментальныя праект «Электронная рэгістратура». Што тычыцца Мінска, то тут таксама ёсць запыты, якія не прысутнічаюць у ТОП-20 іншых гарадоў — гэта расклад аўтобусаў, курсы валют, сайт аўтарскага «Аўтамалінаўка», газета «Аўтабэз», інфармацыя пра набываць аўтамобіль, мабільны тэлефон і пра арэнду жылля.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Усім і немсэ

Растраланы мужык увальваецца пад раніцу дадому. Нячвэрда стаіць на нагах, моцна смядзіць перагарам і танымі думкамі. На яго абурана крыччыць жонка:

— Так, сволачі! І якая ж такая прычына таго, што ты з'яўляешся ў шэсць раніцы, п'яны, як свінья, у чужых чаравіках, са слядамі памяду на твары?

— Дык сьнедаць жа час. Няма слоў, як я люблю тае блінці!

Аб'яў ў гардэробе: «Просьба не пакаіцца ў кішэнях каштоўныя рэчы, таму што гардэробшыца з зарплатай 350000 рублёў за сьбе не адказвае».

Жонка — мужу: — Дарагі, да чаго ж ты ў мяне

падазроны!
— А з табой іншакі нельга.
— Можна. Проста не трэба ў кожным мужыку, які сядзіць у нашай шафе, бацьчы майго па-любуйна.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ